

Câu 1: (2,5 điểm)

- a. Trình bày những thành tựu tiêu biểu của văn hóa cổ đại Hi Lạp- Rô ma?
b. Trong những thành tựu đó, thành tựu nào có ý nghĩa lớn nhất đối với văn minh loài người
ngày nay và văn minh Việt Nam nói riêng?

Câu 2: (2,0 điểm)

Phân tích sự phát triển và vai trò của Nho giáo đối với nhà nước phong kiến Việt Nam trong các thế kỉ X- XV? Xã hội Việt Nam ngày nay có cần phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo hay không, vì sao?

Câu 3. (2.0 điểm)

Lĩnh vực thương nghiệp nước ta trong các thế kỉ XVI- XVIII phát triển như thế nào? Nguyên nhân của sự phát triển đó?

Câu 4. (2,0 điểm)

Trong thời kì Bắc thuộc nhân dân ta đã tiến hành hàng trăm cuộc khởi nghĩa lớn nhỏ, em hãy:

- Nêu những nét khái quát về phong trào đấu tranh của nhân dân ta?
- Chiến thắng nào của nhân dân ta được xem là quan trọng nhất để mở ra thời kì lịch sử mới của dân tộc, phân tích ý nghĩa của thắng lợi đó?

Câu 5. (1,5 điểm)

Em hãy thống kê các triều đại trong lịch sử phong kiến Việt Nam. Trong đó triều đại nào phát triển nhất vì sao?

..... Hết

Đáp án

Câu	Nội dung cần đạt	Thang điểm
1	<p>a, những thành tựu văn hóa</p> <p><i>* Lịch và chữ viết:</i></p> <p>- Lịch: cư dân cổ đại Địa Trung hải đã tính được lịch 1 năm có 365 ngày và $\frac{1}{4}$ nên họ định ra 1 tháng lần lượt có 30 và 31 ngày, riêng tháng 2 có 28 ngày. Phép tính lịch của người Rôma cổ đại rất gần với những hiểu biết ngày nay.</p> <p>- Chữ viết: phát minh ra hệ thống chữ cái A, B, C... Lúc đầu có 20 chữ sau thêm 6 chữ tạo thành hệ thống chữ cái hoàn chỉnh như ngày nay.</p> <p><i>* Sự ra đời của khoa học:</i></p> <p>- Khoa học đến thời Hi Lạp, Rôma mới thực sự trở thành khoa học vì có độ chính xác đạt tới trình độ khái quát thành định lý, lý thuyết đặt nền móng cho các ngành khoa học.</p> <p>- Chủ yếu là thành tựu trên các lĩnh vực: toán, lý, sử, địa,... Các nhà khoa học tiêu biểu:</p> <p>+ Toán học: Talét, Pitago, Oclít...</p> <p>+ Vật lý: Acsimét.</p>	<p>0,5</p> <p>0,5</p>

	<p>* Nguyên nhân của sự phát triển</p> <ul style="list-style-type: none"> + Chính sách mở cửa của nhà nước phong kiến. + Kinh tế (nông nghiệp, thủ công nghiệp) trong nước phát triển. + Do kết quả và tác động của các cuộc phát kiến địa lý. 	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p>
	<p>* Một số nét khái quát...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trong suốt 1.000 năm Bắc thuộc, dân Âu Lạc liên tiếp vùng dậy đấu tranh giành độc lập dân tộc. - Các cuộc khởi nghĩa nổ ra liên tiếp rộng lớn nhiều cuộc nhân dân cả 3 quận tham gia. Kết quả: Nhiều cuộc khởi nghĩa đã thắng lợi lập được chính quyền tự chủ (Hai Bà Trưng, Lý Bí, Khúc Thừa Dụ). - Ý nghĩa: Thể hiện tinh thần yêu nước chống giặc ngoại xâm, ý chí tự chủ và tinh thần dân tộc của nhân dân Âu Lạc. <p>* Cuộc khởi nghĩa quan trọng nhất...: Khởi nghĩa Ngô Quyền năm 938</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đây là chiến thắng lẫy lừng của dân tộc ta, đánh bại hoàn toàn ý chí xâm lược của nhà Nam Hán. Bảo vệ vững chắc nền độc lập dân tộc và mở ra thời đại độc lập đối với dân tộc ta. - Đánh dấu sự trưởng thành của dân tộc và kết thúc hoàn toàn thời kì đấu tranh giành lại độc lập hàng chục thế kỉ. Đưa dân tộc bước sang một kỉ nguyên mới: phong kiến độc lập lâu dài 	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p>
	<p>* Các triều đại phong kiến Việt Nam: Ngô, Đinh, Tiền Lê, Lý, Trần, Hồ, Lê sơ, Mạc, Trịnh- Nguyễn, Tây Sơn, Nguyễn.</p> <p>* Triều đại phát triển đỉnh cao: Lê sơ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vì: + Nhà Lê đã xây dựng bộ máy nhà nước hoàn chỉnh nhất với việc tập trung tuyệt đối quyền lực trong tay vua. + Luật pháp: ban hành được bộ Quốc triều hình luật quy định phép tắc trong mọi mối quan hệ của xã hội + Kinh tế: Nhà nước ban hành nhiều chính sách tiến bộ nhằm thúc đẩy sự phát triển của kinh tế: quân điền, khai hoang, làm thủy lợi... + Văn hóa, giáo dục: Nho giáo được đưa lên vị trí độc tôn, giáo dục Nho học cũng phát triển thịnh đạt, Quốc tử giám được mở rộng cho con em quan lại đến học hành. Các khoa thi cử được tổ chức thường xuyên, người đỗ đạt tang hơn nhiều so với các triều đại trước và sau đó. 	<p>0,5</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p>

TRƯỜNG THPT CẨM GIÀNG

KÌ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TRƯỜNG

NĂM HỌC 2018 - 2019

Môn: LỊCH SỬ LỚP 10

Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1. (2,0 điểm)

Trình bày nguồn gốc, thân phận của các giai cấp trong xã hội Phương Đông cổ đại. Quan hệ bóc lột chủ yếu trong xã hội đó là gì, vì sao?

Câu 2. (1,5 điểm)

Khái niệm văn hóa Phục Hưng? Nguyên nhân dẫn đến sự bùng nổ của phong trào này?

Câu 3. (2,5 điểm)

Bằng kiến thức về các cuộc phát kiến địa lí thế kỉ thứ XV- XVI, em hãy:

a. Trình bày nguyên nhân, điều kiện dẫn đến các cuộc phát kiến địa lí.

b. Hãy nêu và phân tích tác động của nó trên các lĩnh vực: kinh tế, văn hóa, chính trị - xã hội?

Câu 4. (2,0 điểm)

Nêu những chuyển biến về kinh tế, văn hóa, xã hội ở nước ta dưới thời Bắc thuộc, nguyên nhân của sự chuyển biến đó?

Câu 5. (2,0 điểm)

Bộ máy nhà nước phong kiến được xây dựng, phát triển và hoàn chỉnh như thế nào ở nước ta trong các thế kỉ X - XV?

----- Hết -----

THPT CẨM GIÀNG

KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TRƯỜNG NĂM HỌC
2018 - 2019

Môn: LỊCH SỬ - LỚP 10

Đáp án và thang điểm

Câu	Hướng dẫn chấm	Biểu điểm
Câu 1 (2,0đ)	<i>Trình bày nguồn gốc, thân phận của các giai cấp trong xã hội Phương Đông cổ đại. Quan hệ bóc lột chủ yếu trong xã hội đó là gì, vì sao?</i>	
	<i>a) Nguồn gốc, thân phận...</i>	
	- Quý tộc: + Là các ông Vua chuyên chế, là những người đứng đầu công xã, hệ thống quan lại quý tộc + Đó là tầng lớp có nhiều của cải, quyền thế, giữ các chức vụ tôn giáo... họ có cuộc sống giàu sang sung sướng.	0,5
	- Nông dân công xã: + Do nhu cầu trị thủy để làm nông nghiệp những người nông dân đã gắn bó và ràng buộc với nhau trong khuôn khổ của công xã nông thôn. Các thành viên của công xã được gọi là nông dân công xã. + Họ là lực lượng đông đảo nhất, có vai trò to lớn nhất trong sản xuất. Bị Vua và quý tộc bóc lột về tô thuế và sức lao dịch...	0,5
	- Nô lệ: + Là tầng lớp thấp nhất trong xã hội. họ có nguồn gốc từ tù binh bị bắt trong các cuộc chiến tranh hay từ những nông dân nghèo không trả được nợ. + Họ chuyên làm những công việc nặng nhọc và hầu hạ tầng lớp quý tộc.	0,5
	b, Quan hệ bóc lột chủ yếu trong xã hội cổ đại phương Đông là qua hệ bóc lột giữa quý tộc với nông dân công xã.	0,25
	Có quan hệ bóc lột đó vì: Do đặc thù kinh tế nông nghiệp là chủ yếu nên nông dân công xã là đối tượng bóc lột chính trong xã hội đó. Họ là lực lượng sản xuất chính trong nông nghiệp, do đó họ cũng quyết định sự thịnh suy của cả nước.	0,25
Câu 2 (1,5đ)	<i>Khái niệm văn hóa Phục Hưng? Nguyên nhân dẫn đến sự bùng nổ của phong trào này?</i>	
	<i>Khái niệm</i>	

	<p>- Văn hóa Phục Hưng là phong trào đấu tranh do giai cấp tư sản tiến hành để chống lại chế độ phong kiến. Trong đó họ mong muốn khôi phục lại những tinh hoa văn hóa sáng lạn của thời cổ đại Hi Lạp- Rôma.</p>	0,5
	<p>* Nguyên nhân bùng nổ:</p> <p>- Giai cấp tư sản mới ra đời, có thế lực về kinh tế nhưng chưa có địa vị xã hội tương ứng. Những tiến bộ của khoa học, kỹ thuật giúp con người thoát khỏi tình trạng lạc hậu, nhận thức được bản chất của thế giới.</p>	0,25
	<p>- Giáo lí Ki-tô mang nặng những quan điểm lỗi thời của xã hội phong kiến kìm hãm sự phát triển của giai cấp tư sản.</p>	0,25
	<p>- Giai cấp tư sản một mặt muốn khôi phục lại văn hóa cổ đại Hi Lạp, Rôma, mặt khác cũng muốn góp phần xây dựng một nền văn hóa mới, đề cao giá trị con người, đòi quyền tự do cá nhân, coi trọng khoa học - kỹ thuật.</p>	0,5
Câu 3 (2,5đ)	<p>Bằng kiến thức về các cuộc phát kiến địa lí thế kỉ thứ XV- XVI, em hãy:</p> <p>a. Trình bày nguyên nhân, điều kiện dẫn đến các cuộc phát kiến địa lí.</p> <p>b. Hãy nêu và phân tích tác động của nó trên các lĩnh vực: kinh tế, văn hóa, chính trị - xã hội?</p>	
	<p>a) Nguyên nhân và điều kiện của các cuộc phát kiến địa lí</p>	
	<p>- Nguyên nhân:</p> <p>+ Từ thế kỉ XV, nền kinh tế của Châu Âu phát triển mạnh mẽ. Nhu cầu về thị trường và nguyên liệu ngày càng tăng</p>	0,25
	<p>+ Con đường giao lưu từ Trung Á sang Địa Trung Hải đã bị người Arap chặn lại đòi hỏi phải có một con đường mới để sang phương Đông</p>	0,25
	<p>- Điều kiện:</p> <p>+ Các tiến bộ kỹ thuật vào thời điểm đó đã nhiều: hiểu biết về đại dương, trái đất...</p>	0,25
	<p>+ Kỹ thuật đóng tàu thuyền đạt trình độ cao, có thể đóng những con tàu có trọng tải lớn đi biển được nhiều ngày...</p>	0,25
	<p>b) Tác động</p>	
	<p>- Có tác động tích cực và tiêu cực đến sự phát triển của kinh tế, văn hóa, chính trị- xã hội.</p>	0,25
	<p>- Kinh tế: Thị trường được mở rộng, hàng hải quốc tế được phát triển. Thúc đẩy quá trình cướp bóc thuộc địa và buôn bán nô lệ da đen.</p>	0,50
	<p>- Chính trị- xã hội: + Thúc đẩy quá trình tan rã của CĐPK làm tiền đề cho sự xuất hiện của CNTB ở Châu Âu. Đồng thời thúc đẩy quá trình cướp bóc thuộc địa.</p>	0,25
	<p>- Văn hóa- KHKT: khẳng định trái đất hình cầu, mở ra những con đường mới, những hiểu biết mới, những con đường mới. Tăng cường sự giao lưu nền văn hóa giữa các châu lục.</p>	0,25
Câu 4 (2,0đ)	<p>Nêu những chuyển biến về kinh tế, văn hóa, xã hội ở nước ta dưới thời Bắc thuộc, nguyên nhân của sự chuyển biến đó?</p>	
	<p>Những chuyển biến ...</p>	
	<p>*Kinh tế:</p> <p>- Trong nông nghiệp</p> <p>+ công cụ bằng sắt được sử dụng ngày càng phổ biến</p> <p>+ Diện tích khai hoang được mở rộng</p>	0,5

	<ul style="list-style-type: none"> + Các công trình thủy lợi được mở mang, nhờ vậy năng suất lúa được tăng cao hơn trước. - Trong thủ công nghiệp- thương mại: + Kỹ thuật rèn sắt phát triển hơn trước + việc khai thác vàng bạc châu báu được đẩy mạnh hơn trước, đồ trang sức bằng vàng bạc, ngọc được gia công tinh xảo + Một số nghề thủ công mới xuất hiện. Nhiều đường giao thông thủy bộ, nối liền các quận huyện được hình thành. 	
	<p>* Văn hóa:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Nhân dân ta không bị đồng hóa. Tiếng Việt vẫn được bảo tồn. Các phong tục tập quán của người Việt vẫn được lưu truyền, duy trì. + Một mặt, nhân dân ta tiếp thu những yếu tố tiến bộ của văn hóa Hán như: Chữ viết, văn tự, nho giáo... + Mặt khác, người Việt vẫn lưu truyền các phong tục, tập quán cổ xưa như ăn trầu, nhuộm răng, tổ chức các lễ hội, ma chay, cưới hỏi. 	0,5
	<p>* Xã hội: Chính sách đô hộ của phong kiến phương Bắc đã làm nảy sinh mâu thuẫn gay gắt giữa toàn thể dân tộc ta với chính quyền đô hộ, đây là nguyên nhân làm bùng phát hàng trăm cuộc đấu tranh chống chính quyền đô hộ.</p>	0,5
	<p>* Nguyên nhân của những chuyển biến trên:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Mặc dù pk phương Bắc tăng cường việc cai trị nhưng kết quả là không khống chế nổi các xóm làng của người Việt. Làng xóm trở thành nơi xuất phát của các cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc. + Đồng thời với ý thức tự tôn dân tộc người Việt luôn có ý thức bảo tồn văn hóa và không ngừng vươn lên đấu tranh. 	0,5
Câu 5 (2,0đ)	Bộ máy nhà nước phong kiến được xây dựng, phát triển và hoàn chỉnh như thế nào ở nước ta trong các thế kỷ X - XV?	
	- Thời Ngô, Đinh, Tiền Lê: Nhà nước quân chủ bước đầu được xây dựng...	0,25
	- Thời Lý, Trần, Hồ; chính quyền trung ương được tổ chức ngày càng chặt chẽ. Vua đứng đầu nhà nước quyết định mọi việc quan trọng. Giúp vua có Tể tướng và một số đại thần...Cả nước chia thành nhiều lộ, trấn; tiếp đó là phủ, huyện, châu, xã...	0,50
	- Thời Lê Sơ:	
	+ Giai đoạn đầu, nhà nước quân chủ được tổ chức theo mô hình thời Trần, Hồ	0,25
	+ Cải cách hành chính của Lê Thánh Tông: Ở trung ương, bãi bỏ chức Tể tướng và đại hành khiển, vua trực tiếp quyết định mọi việc; bên dưới là 6 bộ. Cả nước được chia làm 13 đạo thừa tuyên...dưới đạo là phủ huyện, châu, xã... Với cải cách hành chính của vua Lê Thánh Tông, bộ máy nhà nước phong kiến Đại Việt được xây dựng hoàn chỉnh.	1,00

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HẢI DƯƠNG**

ĐỀ CHÍNH THỨC

**KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TỈNH
LỚP 10 THPT NĂM HỌC 2015 - 2016
MÔN THI: LỊCH SỬ**

*Thời gian làm bài: 180 phút
(Đề thi gồm 01 trang)*

Câu 1 (3,0 điểm)

Điều kiện tự nhiên có tác động như thế nào đến sự phát triển kinh tế, chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông và phương Tây? Sự tác động đó đã khẳng định quy luật nào trong lịch sử?

Câu 2 (1,0 điểm)

Cho các thông tin sau:

Thời gian	Nội dung
-----------	----------

Đầu thế kỷ XVI	Các công trường thủ công ra đời ở Tây Âu, thay thế các phường hội
Đầu thế kỷ XVII	Sản xuất công trường thủ công đã chiếm ưu thế ở nước Anh
Giữa thế kỷ XVIII	Các công trường thủ công rất phát triển ở bắc Mỹ
Cuối thế kỷ XVIII	Công nghiệp nước Pháp phát triển với những xí nghiệp tập trung hàng nghìn công nhân

(Sách giáo khoa Lịch sử lớp 10)

Hãy làm rõ hoàn cảnh ra đời và vai trò của tổ chức sản xuất công trường thủ công đối với sự phát triển kinh tế, xã hội của các nước Âu – Mỹ.

Câu 3 (2,0 điểm)

Trình bày những hiểu biết về tín ngưỡng phổ biến của cư dân Văn Lang – Âu Lạc và giá trị của nó đối với dân tộc Việt Nam. Những nội dung tín ngưỡng đó được duy trì như thế nào trong xã hội Việt Nam hiện nay?

Câu 4 (2,0 điểm)

Phân tích sự phát triển và vai trò của Nho giáo đối với nhà nước phong kiến Việt Nam trong các thế kỷ X – XV. Xã hội Việt Nam hiện nay có cần phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo không? Tại sao?

Câu 5 (2,0 điểm)

Tóm tắt diễn biến cuộc kháng chiến chống quân Thanh và phân tích nghệ thuật quân sự độc đáo của Quang Trung trong cuộc kháng chiến đó.

-----Hết-----

(Thí sinh không được sử dụng tài liệu)

Họ và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

Chữ ký của giám thị 1:.....Chữ ký của giám thị 2:.....

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HẢI DƯƠNG**

**HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ BIỂU ĐIỂM
ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI LỚP 10**

NĂM HỌC 2015 - 2016

Môn: Lịch sử

I. Hướng dẫn chung

1. Thí sinh có thể trả lời theo cách riêng nhưng đáp ứng được yêu cầu cơ bản của đáp án thì vẫn cho điểm như đáp án.

2. Ở từng câu, từng ý chỉ cho điểm tối đa khi:

- Trả lời đúng, có phân tích cụ thể;
- Diễn đạt tốt, chữ viết rõ ràng, đúng chính tả.

3. Điểm toàn bài không làm tròn số, để điểm lẻ đến 0,25.

II. Biểu điểm

Câu 1 (3,0 điểm): Điều kiện tự nhiên có tác động như thế nào đến sự phát triển kinh tế, chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông và phương Tây? Sự tác động đó đã khẳng định quy luật nào trong lịch sử?

Ý	Nội dung	Điểm
1	Các quốc gia cổ đại phương Đông	1,25
	- Khái quát về điều kiện tự nhiên ...	0,25
	- Từ thuận lợi về tự nhiên... nên kinh tế nông nghiệp là chủ đạo; nặng tính tự cấp tự túc khép kín....	0,5
	- Do yếu tố trị thủy là sống còn nên nhà nước mang tính chất chuyên chế trung ương tập quyền....	0,5
2	Các quốc gia cổ đại phương Tây	1,25
	- Khái quát về điều kiện tự nhiên...	0,25
	- Do điều kiện tự nhiên... nên kinh tế công – thương nghiệp phát triển mạnh; tính chất kinh tế hàng hóa ...	0,5
	- Từ điều kiện tự nhiên và kinh tế... nên nhà nước mang tính dân chủ chủ nô....	0,5
3	Quy luật: Càng về thời xa xưa, điều kiện tự nhiên càng có vai trò quyết định đối với sự phát triển của các quốc gia....	0,5

Câu 2 (1,0 điểm). Hãy làm rõ hoàn cảnh ra đời và vai trò của tổ chức sản xuất công trường thủ công đối với sự phát triển kinh tế, xã hội của các nước Âu - Mỹ.

Ý	Nội dung	Điểm
1	Hoàn cảnh ra đời của các công trường thủ công: Từ sự phát triển của các thành thị trung đại và tác động từ cuộc phát kiến địa lý, kinh tế hàng hóa nhanh chóng phát triển...đưa đến sự hình thành các công trường thủ công....	0,25
2	Vai trò đối với kinh tế: Thúc đẩy kinh tế tư bản phát triển (<i>hàng hóa tăng, thương nghiệp phát triển, tạo điều kiện cho quan hệ sản xuất TBCN phát triển</i>) ...	0,25
3	Vai trò đối với xã hội: Thúc đẩy sự phân hóa xã hội; giai cấp tư sản ngày càng lớn mạnh, đủ sức tiến hành cách mạng....	0,25
4	Những chuyển biến về kinh tế, xã hội đã đẩy mâu thuẫn giữa giai cấp tư sản với nhà nước phong kiến ngày càng sâu sắc dẫn đến bùng nổ các cuộc cách mạng tư sản trong các thế kỷ XVII – XVIII, đưa các nước Âu – Mỹ phát triển sang thời kỳ TBCN....	0,25

Câu 3 (2,0 điểm). Trình bày những hiểu biết về tín ngưỡng phổ biến của cư dân Văn Lang – Âu Lạc và giá trị của nó đối với dân tộc Việt Nam. Những nội dung tín ngưỡng đó được duy trì như thế nào trong xã hội Việt Nam hiện nay?

Ý	Nội dung	Điểm
1	Tín ngưỡng phổ biến của cư dân Văn Lang – Âu Lạc	1,0
	- Tín ngưỡng sùng bái tự nhiên: Thờ các yếu tố tự nhiên như thần Mặt Trời thần Sông, thần Núi, thần Mây, thần Mưa, thần Sấm, thần Chớp...	0,5
	- Tín ngưỡng sùng bái con người: Thờ cúng tổ tiên, những người có công với	0,25

	làng, nước....	
	- Tín ngưỡng phồn thực: Thờ sinh thực khí, cầu cho sự sinh sôi, mùa màng bội thu...	0,25
2	Giá trị của các tín ngưỡng: Làm phong phú đời sống văn hóa tinh thần của người Việt cổ; Tạo nên bản sắc văn hóa dân tộc.	0,5
3	Các nội dung tín ngưỡng trên vẫn được duy trì trong đời sống văn hóa, xã hội Việt Nam ngày nay (ví dụ: <i>thờ các yếu tố tự nhiên, thờ Mẫu; thờ cúng tổ tiên, Thành Hoàng làng, các anh hùng dân tộc, thờ Tử Bất Tử...</i>)	0,5

Câu 4 (2,0 điểm). Phân tích sự phát triển và vai trò của Nho giáo đối với nhà nước phong kiến Việt Nam trong các thế kỷ X – XV. Xã hội Việt Nam hiện nay có cần phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo không? Tại sao?

Ý	Nội dung	Điểm
1	Sự phát triển của Nho giáo trong các thế kỷ X – XV	1,0
	- Nho giáo dần trở thành hệ tư tưởng chính của giai cấp thống trị, được đặt thành những nguyên tắc cơ bản trong quan hệ vua – tôi; cha – con; chồng – vợ và là tư tưởng chi phối nội dung giáo dục, thi cử....	0,5
	- Thời Lê sơ, Nho giáo được nâng lên địa vị độc tôn...	0,5
2	Vai trò của Nho giáo: Tư tưởng Nho giáo giúp tăng cường tính chất chuyên chế của nhà nước phong kiến, góp phần hoàn chỉnh bộ máy nhà nước phong kiến...	0,5
3	Tư tưởng Nho giáo có những yếu tố tích cực như tạo nên tôn ti, trật tự trong gia đình, dòng họ; tạo nên những chuẩn mực đạo đức... vì vậy nó góp phần ổn định xã hội. Do đó, xã hội Việt Nam cần phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo...	0,5

Câu 5 (2,0 điểm). Tóm tắt diễn biến cuộc kháng chiến chống quân Thanh và phân tích nghệ thuật quân sự độc đáo của Quang Trung trong cuộc kháng chiến đó.

Ý	Nội dung	Điểm
1	Tóm tắt diễn biến	1,0
	- Năm 1788, lấy cớ giúp đỡ nhà Lê đánh Tây Sơn, 29 vạn quân Thanh tiến sang nước ta nhằm thực hiện mục tiêu xâm lược, Nguyễn Huệ lên ngôi Hoàng Đế, chỉ huy kháng chiến chống quân Thanh...	0,25
	- Năm 1788, Quang Trung rút toàn bộ quân ở phía Bắc; một mặt tích cực xây dựng lực lượng tại Tam Điệp, một mặt đưa thư vờ cầu hòa nhà Thanh...	0,25
	- Năm 1789, đúng đêm 30 tết Kỷ Dậu, quân Tây Sơn tiến công ra Bắc, lần lượt tiêu diệt các vị trí quan trọng (<i>Gián Khẩu, Hà Hồi, Ngọc Hồi</i>) và ngày 5/Giêng giải phóng Thăng Long...	0,5
2	Phân tích nghệ thuật quân sự của Quang Trung:	1,0
	- Nghệ thuật nghi binh: Việc rút quân của Tây Sơn từ phía Bắc về Tam Điệp đã khiến quân Thanh chủ quan. Việc đưa thư cầu hòa của Quang Trung càng khiến quân Thanh chủ quan đến đỉnh cao, lơ là, mất cảnh giác...	0,5
	- Nghệ thuật tấn công bất ngờ: Thực hiện tấn công đánh nhanh, thắng nhanh	0,5

SỞ GD&ĐT VĨNH PHÚC

KÌ THI CHỌN HSG LỚP 10 THPT NĂM HỌC

2013-2014

ĐỀ THI ĐỀ XUẤT

ĐỀ THI MÔN: LỊCH SỬ

Dành cho học sinh các trường THPT

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian giao đề

Câu 1 (3,0 điểm)

Hãy nêu những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến. Trong những thành tựu ấy, thành tựu nào đã có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây?

Câu 2 (3,0 điểm)

Trình bày những chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta và tác động của các chính sách ấy trên các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội. Tại sao phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta?

Câu 3 (2,0 điểm)

Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý và chỉ ra nghệ thuật quân sự độc đáo của cuộc kháng chiến này.

Câu 4 (2,0 điểm)

Nêu các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu từ thế kỉ XVII đến cuối thế kỉ XVIII. Tại sao có thể khẳng định cuộc cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để?

-----Hết-----

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

Họ và tên thí sinh.....Số báo danh.....

SỞ GD&ĐT VĨNH PHÚC

ĐÁP ÁN – THANG ĐIỂM

ĐỀ THI CHỌN HSG LỚP 10 NĂM HỌC 2013-2014

MÔN: LỊCH SỬ

ĐỀ THI ĐỀ XUẤT

Dành cho học sinh trường THPT

(Đáp án- Thang điểm có 04 trang)

C© u	Néi dung	§iỐm
1	Hãy nêu những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến. Trong những thành tựu ấy, thành tựu nào đã có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây?	3,0
	<p><i>1. Những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến</i></p> <p>a. Trong lĩnh vực tư tưởng, tôn giáo</p> <p>- Trong lĩnh vực tư tưởng Nho giáo giữ vai trò quan trọng, trở thành cơ sở lí luận và tư tưởng của chế độ phong kiến Trung Quốc; Trong lĩnh vực tôn giáo, Phật giáo ở Trung quốc được thịnh hành, nhất là vào thời nhà Đường...</p>	0,5
	<p>b. Sử học</p> <p>- Sử học bắt đầu từ thời Tây Hán đã trở thành lĩnh vực nghiên cứu độc lập mà người đặt nền móng là Tư Mã Thiên.</p>	0,5
	<p>c. Văn học</p> <p>- Thơ đường đạt đến đỉnh cao của nội dung và nghệ thuật...Tiểu thuyết chương hồi xuất hiện với những tác phẩm nổi tiếng...</p>	0,5
	<p>d. Toán, thiên văn học, Y dược...</p>	
	<p>- Toán, thiên văn học, Y dược... của Trung Quốc đạt nhiều thành tựu quan trọng...</p>	0,5
	<p>e. Kỹ thuật</p> <p>- Trung Quốc có bốn phát minh quan trọng: giấy, kỹ thuật in, la bàn và thuốc súng.</p>	0,5
	<p><i>2. Thành tựu có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây</i></p> <p>- Thành tựu có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây là kỹ thuật với bốn phát minh quan trọng.</p> <p>- Giấy và kỹ thuật in được phát minh giúp phổ biến rộng rãi văn minh phương Tây; la bàn xuất hiện là điều kiện để các cuộc phát kiến địa lí diễn ra; thuốc súng giúp các nước phương Tây đẩy mạnh xâm lược thuộc địa.</p>	0,5
2	Trình bày những chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta và tác động của các chính sách ấy trên các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội. Tại sao phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta?	3,0
	<p><i>1. Chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta</i></p> <p>- Chính trị</p> <p>+ Phong kiến phương Bắc chia nước ta thành quận, châu và sáp nhập vào lãnh thổ Trung Quốc.</p>	0,25
	<p>+ Chính quyền đô hộ tăng cường việc kiểm soát, cử quan lại cai trị tới cấp huyện.</p>	0,25
	<p>- Kinh tế, văn hóa</p> <p>+ Tăng cường bóc lột, thực hiện chế độ cống nạp nặng nề; cướp đoạt ruộng đất, cưỡng bức nhân dân ta cày cấy, thực hiện chính sách đồn điền, nắm độc quyền về muối và sắt.</p>	0,25

	+ Các triều đại phong kiến phương Bắc truyền bá Nho giáo vào nước ta, bắt nhân dân ta phải thay đổi phong tục tập quán theo người Hán; áp dụng luật pháp hà khắc, thẳng tay đàn áp các cuộc nổi dậy đấu tranh của nhân dân ta.	0,25
	2. Tác động chính sách độ hộ của phong kiến phương Bắc đối với nước ta trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội - Kinh tế + Công cụ lao động bằng sắt được sử dụng phổ biến trong sản xuất... Công trình thủy lợi được xây dựng... thủ công nghiệp, thương mại có sự chuyển biến đáng kể... - Văn hóa, xã hội + Nhân dân ta tiếp nhận và “Việt hóa” những yếu tố tích cực của nền văn hóa Trung Hoa như ngôn ngữ, văn tự. + Mâu thuẫn xã hội sâu sắc, bao trùm là mâu thuẫn giữa nhân dân ta với chính quyền đô hộ phương Bắc.	0,25
	3. Nguyên nhân khiến phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta - Trước khi phong kiến phương Bắc đô hộ, nước ta đã có một nền văn minh phát triển đó là nền văn minh Văn Lang- Âu Lạc. Đây là cơ sở quan trọng để nhân dân ta có thể tiếp thu có chọn lọc văn hóa Trung Hoa... - Trong quá trình phong kiến phương Bắc đô hộ nhân dân ta đã liên tục đấu tranh, có những cuộc đấu tranh giành được thắng lợi, đó là những khoảng thời gian quý báu để những giá trị của người Việt được tỏa sáng, duy trì. - Mặc dù các triều đại phong kiến phương Bắc ngày càng tăng cường việc cai trị trực tiếp tới cấp huyện, tổ chức các đơn vị hành chính đến cấp hương, xã nhưng không khống chế được các làng xóm của người Việt. Làng xóm vẫn là nơi bảo tồn và phát huy những giá trị của người Việt.	0,5
		0,25
3	Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý và chỉ ra nghệ thuật quân sự độc đáo của cuộc kháng chiến này.	2,0
	1. Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý - Vào những năm 70 của thế kỉ XI, trong lúc Đại Việt đang phát triển thì nhà Tống bước vào giai đoạn khủng hoảng, phía Bắc bị người Liêu, Hạ xâm lấn, trong nước nông dân nổi dậy ở nhiều nơi. Trước tình hình đó, Tể tướng Vương An Thạch đã khuyên vua nhà Tống xâm lược nước ta: “Nếu thắng, thế Tống sẽ tăng, các nước Liêu, Hạ sẽ phải kiêng nể”. - Tin quân Tống chuẩn bị xâm lược báo về, thái hậu cùng vua Lý đã triệu tập các đại thần họp bàn. Thái úy Lý Thường Kiệt chủ trương “Ngồi yên đợi giặc không bằng đem quân đánh trước để chặn mũi nhọn của giặc”. Được sự tán đồng của triều đình, năm 1075 Lý Thường Kiệt đã kết hợp lực lượng quân đội của triều đình với lực lượng dân binh của các tù trưởng dân tộc ít người ở phía Bắc, mở cuộc tập kích lên đất Tống, đánh tan các đạo quân nhà Tống ở đây rồi rút về nước. - Đầu năm 1077, khoảng 30 vạn quân Tống đánh sang Đại Việt. Dưới sự lãnh đạo của Lý Thường Kiệt, quân dân ta đánh tan quân xâm lược Tống trong trận quyết chiến trên bờ sông Như Nguyệt. Cuộc kháng chiến kết thúc thắng lợi. 2. Nghệ thuật quân sự độc đáo...	0,5
		0,5
		0,5

	- Tiến Công để phòng thủ, phòng thủ để tiến công: + Tiến công sang đất Tống phá bỏ hệ thống đồn trú làm bàn đạp xâm lược Đại Việt của chúng rồi rút về xây dựng phòng tuyến trên sông Như Nguyệt.	0,25
	+ Khi quân Tống bị chặn đứng bên bờ sông Như Nguyệt, gặp phải nhiều khó khăn thì chủ động tiến công tiêu diệt địch...kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến.	0,25
4	Nêu các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu từ thế kỉ XVII đến cuối thế kỉ XVIII. Tại sao có thể khẳng định cuộc cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để?	2,0
	<i>1. Các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản từ giữa thế kỉ XVI đến cuối thế kỉ XVIII</i> - Cách mạng tư sản Anh diễn ra dưới hình thức nội chiến	0,25
	- Chiến tranh giành độc lập của các thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ-cách mạng tư sản diễn ra dưới hình thức đấu tranh giành độc lập.	0,25
	- Cách mạng tư sản Pháp diễn ra dưới hình thức nội chiến kết hợp chiến tranh bảo vệ độc lập dân tộc.	0,25
	<i>2. Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để</i> - Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII đã hoàn thành các nhiệm vụ của một cuộc cách mạng tư sản:	0,5
	+ Lật đổ tận gốc chế độ phong kiến chuyên chế, giải quyết vấn đề ruộng đất cho nông dân.	0,25
	+ Xóa bỏ những cản trở đối với sự phát triển của công thương nghiệp, thống nhất thị trường dân tộc.	0,25
	- Làm lung lay chế độ phong kiến ở Châu Âu, mở ra thời đại mới, thời đại thắng lợi và củng cố của chủ nghĩa tư bản ở các nước tiên tiến thời bấy giờ.	0,25

Lưu ý: Trên đây là những ý cơ bản mà bài làm của học sinh phải đề cập đến. Người chấm tùy theo mức độ làm bài của học sinh để vận dụng cho phù hợp.

Trường THPT Cẩm Giàng

ĐỀ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN HSG KHỐI 10

MÔN: LỊCH SỬ

Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1: (2,5 điểm)

- Trình bày những thành tựu tiêu biểu của văn hóa cổ đại Hi Lạp- Rô ma?
- Trong những thành tựu đó, thành tựu nào có ý nghĩa lớn nhất đối với văn minh loài người nói chung và văn minh Việt Nam nói riêng?

Câu 2: (2,0 điểm)

Phân tích sự phát triển và vai trò của Nho giáo đối với nhà nước phong kiến Việt Nam trong các thế kỉ X- XV? Xã hội Việt Nam ngày nay có cần phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo hay không, vì sao?

Câu 3. (2.0 điểm)

Lĩnh vực thương nghiệp nước ta trong các thế kỉ XVI- XVIII phát triển như thế nào? Nguyên nhân của sự phát triển đó?

Câu 4. (2,0 điểm)

Trong thời kì Bắc thuộc nhân dân ta đã tiến hành hàng trăm cuộc khởi nghĩa lớn nhỏ, em hãy:

- Nêu những nét khái quát về phong trào đấu tranh của nhân dân ta?

- Chiến thắng nào của nhân dân ta được xem là quan trọng nhất để mở ra thời kì lịch sử mới của dân tộc, phân tích ý nghĩa của thắng lợi đó?

Câu 5. (1,5 điểm)

Em hãy thống kê các triều đại trong lịch sử phong kiến Việt Nam. Trong đó triều đại nào phát triển nhất vì sao?

..... Hết.....

Đáp án		
Câu	Nội dung cần đạt	Thang điểm
1	a, những thành tựu văn hóa	
	<p><i>* Lịch và chữ viết:</i></p> <p>- Lịch: cư dân cổ đại Địa Trung hải đã tính được lịch 1 năm có 365 ngày và $\frac{1}{4}$ nên họ định ra 1 tháng lần lượt có 30 và 31 ngày, riêng tháng 2 có 28 ngày. Phép tính lịch của người Rôma cổ đại rất gần với những hiểu biết ngày nay.</p> <p>- Chữ viết: phát minh ra hệ thống chữ cái A, B, C... Lúc đầu có 20 chữ sau thêm 6 chữ tạo thành hệ thống chữ cái hoàn chỉnh như ngày nay.</p>	0,5
	<p><i>* Sự ra đời của khoa học:</i></p> <p>- Khoa học đến thời Hi Lạp, Rôma mới thực sự trở thành khoa học vì có độ chính xác đạt tới trình độ khái quát thành định lý, lý thuyết đặt nền móng cho các ngành khoa học.</p> <p>- Chủ yếu là thành tựu trên các lĩnh vực: toán, lý, sử, địa,... Các nhà khoa học tiêu biểu:</p> <p>+ Toán học: Talét, Pitago, Ôclít...</p> <p>+ Vật lý: Acsimét.</p> <p>+ Sử học: Hêrôđốt.</p> <p>+ Triết học: Platôn, Đêmocrit.</p>	0,5
	<p><i>* Văn học:</i></p> <p>- Hi Lạp:</p> <p>+ Tiêu biểu nhất là anh hùng ca Iliát và Ôdixê của Hôme.</p> <p>+ Có nhiều nhà biên kịch nổi tiếng, kịch (có kèm theo hát) là hình thức nghệ thuật phổ biến và được ưa chuộng nhất.</p> <p>- Rôma: xuất hiện nhiều nhà văn hóa, nhà thơ nổi tiếng của Rôma như Lucrêxơ, Viécgin...</p>	0,5
	<p><i>* Nghệ thuật:</i></p> <p>- Nghệ thuật tạc tượng thần và xây đền thờ thần đạt trình độ cao:</p> <p>+ Hi Lạp: tượng lực sĩ ném đĩa, tượng thần vệ nữ Milô, đền Páctênông...</p> <p>+ Rôma: đấu trường Côlidê và các, đền đài</p>	0,25
	<p>b. Thành tựu quan trọng nhất là: Chữ viết</p> <p>- Các quốc gia trên thế giới đã tiếp nhận chữ viết từ nền văn minh Hi Lạp-Roma để sang tạo ra chữ viết của quốc gia mình. Hiện nay được sử dụng làm ngôn ngữ thông dụng trên toàn thế giới.</p> <p>- Việt Nam đã tiếp thu hệ thống chữ cái này trên cơ sở đó sang tạo ra hệ thống chữ quốc ngữ.</p>	0,5
	* sự phát triển và vai trò của Nho Giáo	0,25

	<p>- Nho giáo bắt nguồn từ Trung quốc và được du nhập vào nước ta từ thời Bắc Thuộc, trong các thế kịe X- XV có điều kiện để phát triển mạnh mẽ.</p> <p>- Thời Lý- Trần, Nho giáo dần trở thành hệ tư tưởng chính của giai cấp thống trị. Được đặt thành những nguyên tắc cơ bản trong quan hệ: vua- tôi, chồng- vợ, cha- con.</p> <p>- Là tư tưởng chi phối nội dung giáo dục, thi cử</p> <p>- Thời Lê sơ được đưa lên vị trí độc tôn.</p> <p>- Không quá phổ biến trong nhân dân</p> <p>* Vai trò:</p> <p>- tư tưởng Nho giáo giúp tăng cường tính chất chuyên chế của nhà nước phong kiến, góp phần hoàn chỉnh bộ máy nhà nước phong kiến.</p> <p>* Ngày nay..</p> <p>Nho giáo có 1 số điểm tích cực như: gìn giữ tôn ti, trật tự trong gia đình, tạo nên những chuẩn mực về đạo đức ... Vì vậy vẫn nên duy trì và phát huy những yếu tố tích cực của Nho giáo để góp phần tạo nên sự ổn định của xã hội.</p>	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,75</p>
	<p>* Tình hình thương nghiệp thế kỉ XVI_ XVIII:</p> <p>- <i>Nội thương.</i></p> <p>+ Hệ thống chợ huyện, chợ làng, chợ phủ phát triển.</p> <p>+ Buôn bán lớn (buôn chuyến, buôn thuyền) và làng buôn xuất hiện.</p> <p>+ Buôn bán giữa các vùng miền phát triển hơn trước. Xuất hiện tuyến buôn bán giữa miền xuôi và miền ngược.</p> <p>- <i>Ngoại thương</i></p> <p>+ Giao lưu buôn bán với nhiều nước phương Đông, phương Tây: Trung Quốc, Nhật Bản, Bồ Đào Nha, Hà Lan...</p> <p>+ Sản phẩm trao đổi: các sản phẩm thủ công và các mặt hàng nông sản..</p> <p>+ Giữa thế kỷ XVIII suy yếu dần do chế độ thuế khoá phiền phức, liên hệ thực tế.</p> <p>=> Nhìn chung thương nghiệp thời kì này có nhiều bước phát triển vượt bậc, thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của nền kinh tế hành hóa, nâng cao đời sống nhân dân.</p> <p>* Nguyên nhân của sự phát triển</p> <p>+ Chính sách mở cửa của nhà nước phong kiến.</p> <p>+ Kinh tế (nông nghiệp, thủ công nghiệp) trong nước phát triển.</p> <p>+ Do kết quả và tác động của các cuộc phát kiến địa lý.</p>	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p>
	<p>* Một số nét khái quát...</p> <p>- Trong suốt 1.000 năm Bắc thuộc, dân Âu Lạc liên tiếp vùng dậy đấu tranh giành độc lập dân tộc.</p> <p>- Các cuộc khởi nghĩa nổ ra liên tiếp rộng lớn nhiều cuộc nhân dân cả 3 quận tham gia. Kết quả: Nhiều cuộc khởi nghĩa đã thắng lợi lập được chính quyền tự chủ (Hai Bà Trưng, Lý Bí, Khúc Thừa Dụ).</p> <p>- Ý nghĩa: Thể hiện tinh thần yêu nước chống giặc ngoại xâm, ý chí tự chủ và tinh thần dân tộc của nhân dân Âu Lạc.</p> <p>* Cuộc khởi nghĩa quan trọng nhất...: Khởi nghĩa Ngô Quyền năm 938</p> <p>- Đây là chiến thắng lẫy lừng của dân tộc ta, đánh bại hoàn toàn ý chí xâm lược của nhà Nam Hán. Bảo vệ vững chắc nền độc lập dân tộc và mở ra thời đại độc lập đối với dân tộc ta.</p> <p>- Đánh dấu sự trưởng thành của dân tộc và kết thúc hoàn toàn thời kì đấu</p>	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p>

	tranh giành lại độc lập hàng chục thế kỉ. Đưa dân tộc bước sang một kỉ nguyên mới:..phong kiến độc lập lâu dài	
	<p>* Các triều đại phong kiến Việt Nam: Ngô, Đinh, Tiền Lê, Lý, Trần, Hồ, Lê sơ, Mạc, Trịnh- Nguyễn, Tây Sơn, Nguyễn.</p> <p>* Triều đại phát triển đỉnh cao: Lê sơ</p> <p>- Vì: + Nhà Lê đã xây dựng bộ máy nhà nước hoàn chỉnh nhất với việc tập trung tuyệt đối quyền lực trong tay vua.</p> <p>+Luật pháp: ban hành được bộ Quốc triều hình luật quy định phép tắc trong mọi mối quan hệ của xã hội</p> <p>+ Kinh tế: Nhà nước ban hành nhiều chính sách tiến bộ nhằm thúc đẩy sự phát triển của kinh tế: quân điền, khai hoang, làm thủy lợi...</p> <p>+ Văn hóa, giáo dục: Nho giáo được đưa lên vị trí độc tôn, giáo dục Nho học cũng phát triển thịnh đạt, Quốc tử giám được mở rộng cho con em quan lại đến học hành. Các khoa thi cử được tổ chức thường xuyên, người đỗ đạt tang hơn nhiều so với các triều đại trước và sau đó.</p>	<p>0,5</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p>

..... **Hết**

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG
MÔN : LỊCH SỬ 10

(Thời gian làm bài 180 phút, không kể thời gian giao đề)

Câu 1 : (3 điểm)

chế độ quân điền là gì ? nội dung của chế độ quân điền dưới nhà Đường ở Trung Quốc như thế nào ? Tác dụng của nó ?

Câu 2 : (5 điểm)

Khi đánh giá về các thành thị Tây Âu thời trung đại, Mác viết : “Thành thị trung đại như những bông hoa rực rỡ, xuất hiện trên những vũng bùn đen tối là xã hội phong kiến lúc bấy giờ”.(Ph. Ăngghen). Dựa vào hiểu biết của mình, em hãy cho biết :

- Thành thị Tây Âu trung đại ra đời trong những điều kiện lịch sử như thế nào?
- Phân tích vai trò của thành thị trung đại Tây Âu.

Câu 3 : (4 điểm)

Sự phân hoá xã hội ở nước ta trong các thế kỉ X- XV đã được biểu hiện như thế nào, hậu quả ? nguyên nhân chính dẫn đến sự phân hoá đó ?

Câu 4 : (4 điểm)

- hãy nêu những cải cách hành chính dưới thời vua Lê Thánh Tông.
- Em có nhận xét gì về những cải cách đó ?

Câu 5 : (4 điểm)

Lập bảng thống kê khái quát các cuộc đấu tranh giành độc lập của nhân dân ta từ thế kỉ VI đến đầu thế kỉ X? Qua bảng thống kê,nêu nhận xét về cuộc đấu tranh của nhân dân ta ? Theo mẫu sau :
Số thứ tự Năm khởi nghĩa Tóm tắt diễn biến , kết quả

***** **Hết** *****

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG
MÔN : LỊCH SỬ 10

(Thời gian làm bài 180 phút, không kể thời gian giao đề)

Câu 1 : (3 điểm)

chế độ quân điền là gì ? nội dung của chế độ quân điền dưới nhà Đường ở Trung Quốc như thế nào ? Tác dụng của nó ?

Câu 2 : (5 điểm)

Khi đánh giá về các thành thị Tây Âu thời trung đại, Mác viết : “Thành thị trung đại như những bông hoa rực rỡ, xuất hiện trên những vùng bùn đen tối là xã hội phong kiến lúc bấy giờ”.(Ph. Ăngghen). Dựa vào hiểu biết của mình, em hãy cho biết :

- Thành thị Tây Âu trung đại ra đời trong những điều kiện lịch sử như thế nào?
- Phân tích vai trò của thành thị trung đại Tây Âu.

Câu 3 : (4 điểm)

Sự phân hoá xã hội ở nước ta trong các thế kỉ X- XV đã được biểu hiện như thế nào, hậu quả ? nguyên nhân chính dẫn đến sự phân hoá đó ?

Câu 4 : (4 điểm)

- hãy nêu những cải cách hành chính dưới thời vua Lê Thánh Tông.
- Em có nhận xét gì về những cải cách đó ?

Câu 5 : (4 điểm)

Lập bảng thống kê khái quát các cuộc đấu tranh giành độc lập của nhân dân ta từ thế kỉ VI đến đầu thế kỉ X? Qua bảng thống kê,nêu nhận xét về cuộc đấu tranh của nhân dân ta ? Theo mẫu sau :
Số thứ tự Năm khởi nghĩa Tóm tắt diễn biến , kết quả

***** Hết *****

ĐÁP ÁN VÀ THANG ĐIỂM

Câu 1 : (3 điểm)

- Chế độ quân điền là nhà Đường lấy ruộng đất công lãng xã và ruộng đất bỏ hoang đem chia cho hộ nông dân. (0,5 điểm)

* Nội dung của chế độ quân điền .

- Nhà nước đem ruộng đất do mình trực tiếp cai quản, quản lí chia cho nông dân cày cấy. (0,5 điểm)

- Các quan lại tùy theo chức vụ cao thấp, được cấp ruộng đất làm bổng lộc(0,5 điểm).

- Ruộng trồng lúa, người làm thuê đến 60 tuổi phải trả lại cho nhà nước, ruộng trồng dâu được cha chuyển con nối.(0,5 điểm)

* Tác dụng :

- Nông dân yên tâm sản xuất.(0,5 điểm)

- thực hiện nghĩa vụ cho nhà nước.

- Hạn chế phong trào đấu tranh của nông dân.(0,5 điểm)

Câu 2 : (5 điểm)

a. Những điều kiện dẫn đến sự ra đời của thành thị Tây Âu thời trung đại(1,5 điểm)

- Từ thế kỉ XI sản xuất nông nghiệp ở Tây Âu phát triển dẫn đến sự tăng nhanh sản phẩm xã hội.(0,5 điểm)

- Xuất hiện nhiều sản phẩm dư thừa, nảy sinh nhu cầu trao đổi, mua bán. (0,25 điểm)

- Tạo điều kiện cho việc chuyên môn hoá của người thợ thủ công.(0,25 điểm)

- Những người thợ thủ công tìm cách tách khỏi lãnh địa đến những nơi thuận tiện để sản xuất, mua bán (các bến sông, các đầu mối giao thông...). tại những nơi này dần dần hình thành “thành thị”.(0,5 điểm)

b. Vai trò của thành thị(3,5 điểm)

- Kinh tế :(0,75 điểm)

Thành thị trung đại là trung tâm công nghiệp, thương nghiệp. Từ khi có thành thị trung đại thì các lãnh chúa phong kiến chủ yếu sản xuất nông phẩm để trao đổi lấy hàng hoá thủ công của thành thị, dẫn đến sự phân công lao động giữa nông nghiệp ở nông thôn với thủ công nghiệp ở thành thị, Do đó hai ngành có điều kiện cải tiến để phát triển. Cùng với sự ra đời của thành thị, các phường hội, thương hội cũng xuất hiện, phá vỡ nền kinh tế tự nhiên, tạo điều kiện cho nền kinh tế hàng hoá đơn giản phát triển, thống nhất thị trường quốc gia dân tộc.

- Xã hội :(0,75 điểm)

Người lao động trong xã hội phong kiến trước kia chỉ có nông nô, là người phụ thuộc vào giai cấp phong kiến, nay bắt đầu có người lao động tự do là thị dân. Vì vậy nông nô sẽ noi theo gương thị dân đấu tranh giành quyền tự do, giải phóng hoàn toàn khỏi chế độ nông nô, bằng cách bỏ trốn khỏi lãnh địa, hay chuộc thân.

- Chính trị : (0,75 điểm)

Thành thị đấu tranh giành quyền tự trị, có chính quyền do thị dân bầu ra để quản lý thành thị. Tiếp đó, thị dân giúp đỡ nhà vua xoá bỏ chế độ phong kiến phân quyền, thiết lập chế độ phong kiến tập quyền. Thị dân dần được tham gia vào chính quyền phong kiến như làm quan toà, quan tài chính, tham gia hội nghị 3 đẳng cấp.

- Văn hoá – Giáo dục : (0,75 điểm)

Thành thị trung đại còn mang một không khí tự do và phát triển tri thức; thành thị mở các trường đại học để đào tạo tầng lớp tri thức cho thị dân (Đại học Oxphowt, Xoocbon...). Thị dân quan tâm đến các hoạt động văn hoá, tinh thần như sáng tác văn thơ, điêu khắc, kiến trúc... làm sinh hoạt văn hoá ở thành thị sôi nổi hẳn lên.

=> Vì vậy, nói về vai trò của thành thị trung đại có nhận định cho rằng : “Thành thị trung đại như những bông hoa rực rỡ, xuất hiện trên những vùng bùn đen tối là xã hội phong kiến lúc bấy giờ”. Vì nó đánh dấu bước ngoặt lớn trong lịch sử trung đại thế giới, mở đường cho kinh tế tư bản chủ nghĩa phát triển. Sự ra đời của thành thị trung đại Tây Âu là tiền đề cho sự phồn vinh của các thành phố hiện nay. (0,5 điểm)

Câu 3 : (4 điểm)

• Sự phân hóa xã hội ở nước ta từ thế kỉ X – XV (2 điểm).

- Sự ổn định chính trị và phát triển kinh tế đã làm cho đời sống nhân dân đảm bảo hơn. Tuy nhiên trong hoàn cảnh của chế độ phong kiến, xã hội cũng từng bước phân hóa. (0,5 điểm)

- Tầng lớp quý tộc được củng cố, địa chủ gia tăng, từ thế kỉ XII nhà Lý đã ban hành nhiều điều luật về mua bán ruộng đất , tuy nhiên tình trạng phân hóa giàu nghèo ngày càng tăng cao ở cuối thế kỉ XIII và thế kỉ XIV. (1 điểm)

- Những năm đói kém nhân dân nhiều nơi phải bán ruộng đất và bán con trai gái làm nô tì. (0,5 điểm)

Hậu quả. (1 điểm)

- Làm bùng nổ các mâu thuẫn xã hội đặc biệt là mâu thuẫn giữa nông dân với địa chủ phong kiến và đã dẫn tới các cuộc khởi nghĩa nông dân chống lại phong kiến ở cuối mỗi triều đại . (0,5 điểm)

- Sự phân hóa giàu nghèo ngày càng lớn đã làm cho đại đa số nhân dân bị bần cùng hóa cao độ, điều đó đã làm cho công thương nghiệp kém phát triển vì sức mua hàng hóa của nhân dân ngày càng thấp. (0,5 điểm)

Nguyên nhân. (1 điểm)

- Sự phát triển của chế độ phong kiến lúc bấy giờ , quý tộc , quan lại , địa chủ ngày càng chấp chiếm nhiều ruộng đất làm cho đa số nông dân bị mất ruộng đất. (0,5 điểm)

- Những điều luật của nhà Lý đã dẫn đến sự phát triển nhanh chóng của chế độ tư hữu ruộng đất và sự phân hóa giàu nghèo ngày càng lớn. (0,5 điểm)

Câu 4 : (4 điểm)

a) Những cải cách hàng chính (3 điểm)

* Ở trung ương :

- Các chức tể tướng, Đại hành khiển bị xoá bỏ, sáu bộ được thành lập, trực tiếp cai quản mọi việc và chịu trách nhiệm trước vua. Ngự sử đài có quyền hành cao hơn trước. (0,5 điểm)

* Ở địa phương :

- Nhà nước xoá bỏ các đạo, lộ cũ. (0,25 điểm)

- Chia nước thành 13 đạo thừa tuyên, mỗi đạo bao gồm có 3 ti phụ trách các lĩnh vực quân sự, dân sự, thanh tra, xã vẫn là đơn vị hành chính cơ sở. (0,5 điểm)

- Quan lại được tuyển chọn chủ yếu qua giáo dục, thi cử và được cấp nhiều ruộng đất. (0,5 điểm)

- Ban hành bộ luật “ Quốc triều hình luật ”. (0,25 điểm)

- Quân đội được tổ chức chặt chẽ theo chế độ “ Ngụ binh ư nông ”. (0,5 điểm)

- Cấp ruộng đất cho những người có công trong chiến đấu chống quân Minh xâm lược. (0,5 điểm)
- b) Nhận xét (1 điểm).
- Những cải cách của Lê Thánh Tông có tính toàn diện, sâu sắc góp phần đưa nhà nước quân chủ phát triển đến cực thịnh. (0,5 điểm)
- Tổ chức bộ máy nhà nước ngày càng chặt chẽ, hiệu quả hơn, tạo điều kiện ổn định chính trị và phát triển kinh tế. (0,5 điểm)

Câu 5. (4,0điểm)

* Lập bảng thống kê.(3 điểm,mỗi ý 0.5 điểm)

STT	Năm khởi nghĩa	Tóm tắt diễn biến	kết quả
1.	542	Lý Bí lãnh đạo nhân dân khởi nghĩa.	Năm 544, thành lập nước Vạn Xuân.
2	687	Lý Tự Kiên, Đinh Kiến, vây đánh phủ thành Tống Bình (Hà Nội)	giết chết đô hộ phủ Lưu Diên Hựu.
	722	- Mai Thúc Loan kêu gọi nhân dân vùng Nam Đàn (Nghệ An) nổi dậy khởi nghĩa, tấn công phủ thành Tống Bình. Đô hộ Quang Sở Khách bỏ trốn	Mai Thúc Loan xưng đế (Mai Hắc Đế), đóng đô ở Vạn An (Nghệ An).
	Khoảng 776	Phùng Hưng khởi nghĩa ở Đường Lâm (Sơn Tây-Hà Tây), đánh chiếm phủ thành Tống Bình, quản lí đất nước	Phùng Hưng mất năm 791, nhà Đường đem quân xâm lược.
	905	Khúc Thừa Dụ được sự ủng hộ của nhân dân đánh chiếm phủ thành Tống Bình.	xây dựng chính quyền tự chủ.
	. 938	Ngô Quyền đánh bại cuộc xâm lược của quân Nam Hán	bảo vệ độc lập tự chủ.

* Nhận xét: (1 điểm)

Từ thế kỉ VI đến đầu thế kỉ X, nhân dân ta tiếp tục cuộc đấu tranh chống Bắc thuộc mạnh mẽ ,quyết liệt và giành được nhiều thắng lợi,kết thúc hoàn toàn thời kì bị phương Bắc đô hộ, mở ra thời đại độc lập, tự chủ lâu dài của nước ta

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG

Môn thi: Lịch sử lớp 10

Câu 1

Lập bảng so sánh các quốc gia cổ đại phương Đông và các quốc gia cổ đại Địa Trung Hải về quá trình hình thành, tình hình kinh tế, xã hội và chính trị? Điều kiện tự nhiên có ảnh hưởng như thế nào tới sự hình thành, đặc điểm kinh tế, xã hội, chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông?

Câu 2

Phong kiến là gì? Anh (chị) hãy cho biết tại sao có thể khẳng định chế độ phong kiến Trung Quốc phát triển thịnh đạt dưới nhà Đường?

Câu 3

Đơn vị kinh tế - chính trị cơ bản của xã hội phong kiến Tây Âu thời kỳ phân quyền là gì? Anh (chị) hãy trình bày những hiểu biết cơ bản của mình về đơn vị kinh tế - xã hội này?

-----HẾT-----

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG

Môn thi: Lịch sử lớp 10

Câu 1

Lập bảng so sánh các quốc gia cổ đại phương Đông và các quốc gia cổ đại Địa Trung Hải về quá trình hình thành, tình hình kinh tế, xã hội và chính trị? Điều kiện tự nhiên có ảnh hưởng như thế nào tới sự hình thành, đặc điểm kinh tế, xã hội, chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông?

Câu 2

Phong kiến là gì? Anh (chị) hãy cho biết tại sao có thể khẳng định chế độ phong kiến Trung Quốc phát triển thịnh đạt dưới nhà Đường?

Câu 3

Đơn vị kinh tế - chính trị cơ bản của xã hội phong kiến Tây Âu thời kỳ phân quyền là gì? Anh (chị) hãy trình bày những hiểu biết cơ bản của mình về đơn vị kinh tế - xã hội này?

-----HẾT-----

Câu 1

* Lập bảng so sánh

Nội dung	Các quốc gia cổ đại PD	Các quốc gia ĐTH
Điều kiện tự nhiên	hình thành ở lưu vực các con sông lớn (VD), đất đai.....	hình thành ở các đảo, ven biển ĐTH, đất đai.....
Công cụ	Đồng đỏ, đồng thau, đá	sắt
Thời gian ra đời	TNK IV-TNK III TrCN...sớm	Thời gian ra đời: TNK I-TrCN... muộn
Kinh tế	NN là chính, họ biết thâm canh, trồng trọt lúa nước, lúa mì,... chăn thả gia súc - Ngoài ra việc trao đổi buôn bán, làm thủ công khá phát triển	TCN và ngoại thương là chính, họ biết rèn sắt, gốm, buôn bán..... - Ngoài ra họ biết trồng cây lưu niên....
Xã hội	- gồm 3 tầng lớp: Quý tộc, nông dân công xã, nô lệ. - Nông dân công xã chiếm chủ yếu	- gồm 3 bộ phận: chủ nô, công dân tự do, nô lệ - Nô lệ là lực lượng chính
Chính trị	Nhà nước chuyên chế cổ đại	Nhà nước DCCN

* Ảnh hưởng của ĐKTN tới sự hình thành nhà nước...

- Do đất đai màu mỡ tới sộp, lưu vực sông lớn.... nên công cụ bằng đồng, đá, cây... đã tạo ra sự chuyển biến kinh tế... nhà nước ra đời tự sớm, phạm vi lãnh thổ rộng
- Tác động kinh tế: Điều kiện tự nhiên thuận lợi cho phát triển nông nghiệp trồng lúa nước.
- Tác động tới xã hội: kinh tế nông nghiệp là nghề chính nên cư dân chủ yếu là nông dân, cày ruộng của công xã (NDCX), xã hội gồm 3 tầng lớp NDCX, Quý tộc, nô lệ
- Tác động tới chính trị: Yêu cầu làm thủy lợi, cần huy động sức của nhiều người, cần có 1 người có uy tín, tổ chức..... nhà nước là nhà nước chuyên chế cổ đại do vua đứng đầu

Câu 2

* Phong kiến là: là chế độ dựa trên sự bóc lột của địa chủ đối với nông dân thông qua hình thức địa tô, dưới sự thống trị của bộ máy nhà nước quân chủ do vua đứng đầu, nắm mọi quyền hành, dưới vua là bộ máy quan lại quan liêu từ trung ương đến địa phương.

* Cơ sở khẳng định chế độ phong kiến nhà Đường phát triển cực thịnh:

- Giới thiệu sự thành lập, thời gian tồn tại: Năm 618, Lý Uyên đánh dẹp các thế lực phong kiến, lập ra nhà Đường (618 - 906).
- Về kinh tế: Nhà nước giảm sưu thuế, lao dịch, đẩy mạnh khai hoang, làm thủy lợi, thực hiện chế độ quân điền (lấy ruộng đất công làng xã chia cho nhân dân), ... nhờ đó năng suất, sản lượng lương thực tăng, nhà nước nắm được nông dân, chế độ phong kiến được củng cố....; thủ công nghiệp và thương nghiệp phát triển. Nhiều xưởng thủ công lớn có hàng trăm thợ xuất hiện, thương nghiệp đầy mạnh, hai con đường tơ lụa ra đời, tấp nập.
- Về chính trị: Bộ máy nhà nước phong kiến được củng cố, tuyển chọn quan lại chủ yếu thông qua thi cử, nhà nước cắt cử quan lại và người thân tín cai quản các địa phương, đặt chức “Tiết độ sứ” cai quản vùng biên cương. Nhà Đường tăng cường tấn công mở rộng lãnh thổ (lãnh thổ rộng nhất trong lịch sử).
- Về văn hóa: Đạo Phật được chú trọng và rất phát triển, nhiều công trình kiến trúc được xây dựng, thơ Đường ra đời và phát triển rực rỡ trở thành mẫu mực cho thơ cổ điển Trung Hoa với nhiều thể loại, nhiều tác giả, tác phẩm lớn. Sử học, Toán học, Y học, Địa lý đạt được nhiều thành tựu....

Câu 3

* Khẳng định: Đơn vị kinh tế - chính trị cơ bản của chế độ phong kiến Tây Âu thời kỳ phân quyền là Lãnh địa phong kiến

* Hiểu biết về lãnh địa:

- Lãnh địa bao gồm 2 phần: đất lãnh chúa và đất khẩu phần. Đất lãnh chúa được bao bọc bởi hệ thống hào xung quanh và tường thành; bên trong gồm dinh thự, nhà thờ, nhà kho... Đất khẩu phần là phần đất ở xung quanh, bao gồm nhà cửa và ruộng đất lãnh chúa chia cho nông dân để sinh sống và sản xuất.
- Nền kinh tế cơ bản của lãnh địa là nông nghiệp khép kín, tự nhiên tự cung, tự cấp.
- Xã hội: gồm 2 giai cấp cơ bản là lãnh chúa và nông nô.
- + Lãnh chúa là chủ ruộng đất, là người đứng đầu. Lãnh chúa gồm quý tộc, quan lại và tăng lữ. Lãnh chúa sống xa hoa dựa vào sự bóc lột nặng nề nông nô.
- + Nông nô là lực lượng lao động cơ bản, lấy ruộng đất của lãnh chúa để sản xuất. Nông nô bị gán chặt vào ruộng đất. Họ phải chịu nghĩa vụ tô thuế nặng nề: thuế ruộng, thuế muối, thuế chợ, thuế cầu... Tuy nhiên, họ cũng có một chút ít tài sản riêng, như: mảnh vườn, túp lều, một ít nông cụ...
- Về chính trị: Mỗi lãnh địa tựa hồ như một nhà nước riêng, lãnh chúa có địa vị như 1 ông vua. Lãnh địa có luật pháp riêng, chế độ thuế khóa riêng, quân đội riêng, đơn vị đo lường riêng...

SỞ GD&ĐT VĨNH PHÚC **KỲ THI CHỌN HSG LỚP 10, 11 THPT NĂM HỌC 2016-2017**
ĐỀ CHÍNH THỨC **ĐỀ THI MÔN: LỊCH SỬ 10 - THPT CHUYÊN**
 Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề.

Câu 1 (2,0 điểm)

Các quốc gia cổ đại phương Đông có những điểm khác biệt gì về điều kiện tự nhiên, thời gian xuất hiện, nền tảng kinh tế và thể chế chính trị so với các quốc gia cổ đại phương Tây?

Câu 2 (2,0 điểm)

Trên cơ sở hiểu biết về văn hóa truyền thống Đông Nam Á, anh/chị hãy:

- a. Nêu những nét đặc trưng của văn hóa truyền thống Đông Nam Á.
- b. Nêu và giải thích ý kiến của mình về nhận định: Văn hóa truyền thống của khu vực Đông Nam Á chịu ảnh hưởng sâu sắc và toàn diện của văn hóa Ấn Độ.

Câu 3 (2,0 điểm)

Thế nào là tích lũy ban đầu của chủ nghĩa tư bản? Sự tích lũy ban đầu của chủ nghĩa tư bản đã làm thay đổi quan hệ sản xuất và quan hệ xã hội Tây Âu ra sao?

Câu 4 (2,0 điểm)

Trên cơ sở tình hình kinh tế nông nghiệp nước ta từ thế kỉ X đến thế kỉ XV, anh/chị hãy:

- a. Nêu những tiền đề phát triển kinh tế nông nghiệp thời kì này.
- b. Trình bày và đánh giá những chính sách khuyến nông của các triều đại phong kiến.

Câu 5 (2,0 điểm)

Cho đoạn trích sau:

“Đánh cho để dài tóc
 Đánh cho để đen răng
 Đánh cho nó chích luân bất phản

Đánh cho nó phiền giáp bất hoàn

Đánh cho sử tri Nam quốc anh hùng chi hữu chủ.”

(Nguồn: Sách giáo khoa Lịch sử 10, NXB Giáo dục, 2006, tr118)

- a. Giải thích ý nghĩa đoạn trích trong bài hiểu dụ nói trên của vua Quang Trung.
b. Nêu những đóng góp của phong trào nông dân Tây Sơn đối với lịch sử dân tộc.

-----Hết-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:.....; Số báo danh:.....

a) **Đáp án đề thi học sinh giỏi môn Lịch sử lớp 10**

Câu	Nội dung	Điểm
1	Các quốc gia cổ đại phương Đông có những điểm khác biệt gì về điều kiện tự nhiên, thời gian xuất hiện, nền tảng kinh tế và thể chế chính trị so với các quốc gia cổ đại phương Tây?	2,0
	<i>1. Điều kiện tự nhiên</i> - Các quốc gia cổ đại phương Đông xuất hiện trên lưu vực các con sông lớn..., có nhiều điều kiện thuận lợi cho cuộc sống của con người...	0,25
	- Các quốc gia cổ đại phương Tây xuất hiện trên bờ Bắc Địa Trung Hải, gồm bán đảo và nhiều đảo nhỏ, phần lớn lãnh thổ là núi và cao nguyên..., tạo ra những khó khăn nhất định cho cuộc sống ban đầu của con người.	0,25
	<i>2. Thời gian xuất hiện</i> - Các quốc gia cổ đại phương Đông xuất hiện sớm, khoảng thiên niên kỉ IV-III TCN	0,25
	- Các quốc gia cổ đại phương Tây xuất hiện muộn hơn, khoảng đầu thiên niên kỉ I TCN.	0,25
	<i>3. Nền tảng kinh tế</i> - Nền tảng kinh tế của các quốc gia cổ đại phương Đông là nông nghiệp thủy lợi...	0,25
	- Nền tảng kinh tế của các quốc gia cổ đại phương Tây là công - thương nghiệp...	0,25
	<i>4. Thể chế chính trị</i>	

	- Thể chế chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông là chuyên chế cổ đại...	0,25
	- Thể chế chính trị của các quốc gia cổ đại phương Tây là dân chủ chủ nô...	0,25
2	Trên cơ sở hiểu biết về văn hóa Đông Nam Á, hãy: a, Nêu những nét đặc trưng của văn hóa truyền thống Đông Nam Á. b, Giải thích ý kiến của em về nhận định sau: “Văn hóa truyền thống của khu vực Đông Nam Á chịu ảnh hưởng sâu sắc và toàn diện của văn hóa Ấn Độ”.	2,0
	1. Những nét đặc trưng của văn hóa truyền thống Đông Nam Á: - Cư dân Đông Nam Á ngay từ thời gian đầu đã định hình một nền văn hóa bản địa cho mình, tạo nên bản sắc văn hóa riêng cho từng quốc gia...	0,25
	- Trong quá trình phát triển, văn hóa Đông Nam Á đã có sự tiếp thu có chọn lọc các tinh hoa văn hóa từ Ấn Độ, Trung Hoa, phương Tây, làm phong phú hơn nền văn hóa của mình...	0,25
	- Văn hóa Đông Nam Á thống nhất trong đa dạng...	0,25
	2. Giải thích ý kiến về nhận định: - Nhận định: “Văn hóa truyền thống của khu vực Đông Nam Á chịu ảnh hưởng sâu sắc và toàn diện của văn hóa Ấn Độ” là nhận định đúng. Văn hóa Ấn Độ ảnh hưởng đến các nước Đông Nam Á, bắt đầu từ đầu Công nguyên thông qua giao lưu buôn bán...	0,25
	- Giải thích:	
	+ Về chữ viết: Chữ Phạn của Ấn Độ được truyền bá sang Đông Nam Á từ những thế kỉ đầu Công nguyên. Ban đầu nhiều dân tộc Đông Nam Á sử dụng chữ Phạn làm chữ viết của mình, về sau nhiều nước sáng tạo ra chữ viết riêng trên cơ sở chữ Phạn như chữ Chăm cổ, chữ Khơ-me, chữ Mianma, chữ Lào...	0.25
	+ Về Văn học: Dòng văn học Hin-đu của Ấn Độ cũng được truyền sang Đông Nam Á với nhiều đề tài văn học viết và văn học truyền miệng, về mẫu tự, điển tích, thể loại....	0.25
	+ Về tôn giáo: Nhiều nước Đông Nam Á theo đạo Phật, đạo Hin-đu của Ấn Độ. Ở một số nước, có thời kì Phật giáo và Hin-đu giáo trở thành quốc giáo...	0.25

	Trong thời kì đầu, Hin-đu giáo thịnh hành hơn, thờ 3 vị thần... tạc tượng và xây nhiều đền tháp theo kiến trúc Hin-đu. Từ thế kỉ XIII, dòng Phật giáo được phổ biến ở nhiều nước Đông Nam Á, có vai trò quan trọng trong đời sống chính trị, xã hội và văn hóa của cư dân Đông Nam Á...	
	+ Về Nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc: Đông Nam Á chịu ảnh hưởng kiến trúc Hin-đu và kiến trúc Phật giáo của Ấn Độ như tháp Chăm ở Việt Nam, đền Ăng-co- Vat, đền Ăng-co-Thom ở Campuchia, Thạt Luồng ở Lào... => Văn hóa Ấn Độ ảnh hưởng toàn diện và sâu sắc đến các nước Đông Nam Á. Tuy nhiên, mỗi dân tộc Đông Nam Á vẫn xây dựng cho mình một nền văn hóa mang đậm bản sắc riêng.	0.25
3	Thế nào là tích lũy ban đầu của chủ nghĩa tư bản? Sự tích lũy ban đầu của chủ nghĩa tư bản đã làm thay đổi quan hệ sản xuất và quan hệ xã hội Tây Âu ra sao?	2,0
	1. <i>Tích lũy ban đầu của chủ nghĩa tư bản</i> : là quá trình tập trung vốn vào tay một số ít người đồng thời cũng là quá trình tước đoạt tư liệu sản xuất của nhân dân lao động, chủ yếu là nông dân, biến họ trở thành người làm thuê. Quá trình này diễn ra ở Châu Âu vào thế kỉ XV – XVI	0,25
	- Vốn (tư bản) được tích lũy bằng nhiều biện pháp: Cướp bóc thuộc địa ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ mang về Tây Âu; buôn bán nô lệ, cướp biển; mua bán bất bình đẳng...	0,25
	- Nhân công: Quý tộc phong kiến và giai cấp tư sản dùng mọi thủ đoạn để làm người lao động, chủ yếu là nông dân, thợ thủ công bị bán cùng hóa hoặc dùng bạo lực để tước đoạt tư liệu sản xuất của họ (điển hình là ở Anh với phong trào “rào đất cướp ruộng”), biến họ trở thành những người làm thuê...	0,25
	2. <i>Tác động làm thay đổi quan hệ sản xuất và quan hệ xã hội Tây Âu</i> : - <i>Thay đổi quan hệ sản xuất</i> : Quan hệ sản xuất phong kiến tan rã, quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa hình thành... Nhờ quá trình tích lũy tư bản ban đầu, ở Tây Âu đã xuất hiện những hình thức kinh doanh tư bản chủ nghĩa như công trường thủ công..., trang trại, đồn điền..., công ti thương mại...	0,5
	- <i>Thay đổi quan hệ xã hội</i> : Quan hệ giai cấp ở Tây Âu có sự thay đổi, các giai cấp mới được hình thành: Những thợ cả, thương nhân, thị dân giàu có, quý tộc	0,5

	mới... chuyển sang kinh doanh và dần trở thành các ông chủ của các công trường thủ	
	công, họ làm thành giai cấp tư sản. Tư sản bóc lột người làm thuê, có nhiều của cải, đại diện cho nền sản xuất mới nhưng chưa có địa vị chính trị. Những người lao động làm thuê thì đông, đó là người vô sản. Họ bị bóc lột thậm tệ, sau họ đi theo tư sản để chống phong kiến.	
	- Chủ nghĩa tư bản tuy mới ra đời và còn non yếu nhưng tỏ ra hơn hẳn chế độ phong kiến về nhiều mặt, có ảnh hưởng lớn lao đến sự phát triển xã hội	0,25
4	Trên cơ sở tình hình kinh tế nông nghiệp nước ta từ thế kỉ X đến thế kỉ XV, anh/chị hãy: a) Nêu những tiền đề phát triển kinh tế nông nghiệp. b) Trình bày và đánh giá những chính sách khuyến nông của các triều đại phong kiến.	2,0
	<i>1. Tiền đề phát triển kinh tế nông nghiệp:</i> - Đất nước độc lập, thống nhất; có điều kiện tự nhiên thuận lợi cho sự phát triển kinh tế nông nghiệp (lưu vực những dòng sông lớn: sông Hồng, sông Cả, sông Mã); quyết tâm cao của nhà nước và nhân dân xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ...	0,5
	<i>2. Chính sách khuyến nông của các triều đại phong kiến:</i> - Khuyến khích khai hoang: Trong các thế kỉ độc lập, việc khai hoang mở rộng diện tích canh tác là một trong những chính sách hàng đầu của nhà nước phong kiến. Các vua Tiền Lê, Lý hàng năm làm lễ tịch điền để khuyến khích sản xuất. Nhà Trần khuyến khích các quý tộc, vương hầu mộ dân nghèo khai hoang, lập điền trang, trên cơ sở đó diện tích canh tác không ngừng được mở rộng, nhiều xóm làng mới được thành lập....	0,25
	- Phát triển thủy lợi: Nước ta có nhiều sông ngòi, lũ lụt thường xuyên xảy ra,... Nhà Tiền Lê cho nhân dân đào, vét nhiều mương máng. Thời Lý, năm 1077 phát động nhân dân đắp đê sông Như Nguyệt, năm 1108 đắp đê Cơ xá dọc sông Hồng. Thời Trần, năm 1248 tổ chức chiến dịch lớn huy động nhân dân cả nước đắp đê “quai vạc” dọc hai bên bờ sông từ đầu nguồn ra biển và đặt chức quan Hà đê sứ trông coi các công trình thủy lợi. Thời Lê sơ, nhà nước cho đắp một	0,25

	số đề biển.....	
	- Bảo vệ sức kéo: Các triều đại Lý, Trần, Lê quan tâm bảo vệ sức kéo nông nghiệp. Vua Lý Nhân Tông xuống chiếu phạt nặng những kẻ trộm trâu, mổ trộm trâu, Vua Lê nghiêm cấm giết trâu bò ăn thịt...	0,25
	- Đảm bảo sản xuất: Việc đảm bảo sức lao động cũng đã được các triều đại phong kiến quan tâm, thể hiện qua chính sách “ngụ binh ư nông”...nhà Lê sơ ban hành chính sách “quân điền” quy định phân chia ruộng đất làng xã...	0,25
	3. Đánh giá - Những chính sách khuyến nông trên của các triều đại phong kiến thời độc lập, tự chủ mang tính toàn diện, tích cực. Tạo cơ sở cho sự phát triển kinh tế nông nghiệp một cách bền vững; đời sống nhân dân ấm no, ổn định.	0,25
	- Là cơ sở phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội. Tạo điều kiện tăng cường sức mạnh quân đội và quốc phòng trong việc bảo vệ đất nước, chống giặc ngoại xâm.	0,25
5	Đoạn trích: <i>“Đánh cho để dài tóc Đánh cho để đen răng Đánh cho nó chích luân bất phản Đánh cho nó phiến giáp bất hoàn Đánh cho sử tri Nam quốc anh hùng chi hữu chủ”</i> a, Giải thích ý nghĩa đoạn trích trong bài hiểu dụ của vua Quang Trung: “Đánh cho để dài tóc...” b, Nêu những đóng góp của phong trào nông dân Tây Sơn đối với lịch sử dân tộc.	2,0
	1. Giải thích ý nghĩa đoạn trích trong bài hiểu dụ của vua Quang Trung: - Đoạn trích trong bài hiểu dụ khẳng định ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, phong tục tập quán để tóc dài và nhuộm răng đen của người Việt Nam...	0,25
	- Thể hiện quyết tâm đánh giặc để bảo vệ độc lập dân tộc, khiến cho quân giặc mảnh giáp không còn, không một chiếc xe nào có thể trở về, để cho chúng biết nước Nam anh hùng là có chủ. Đoạn trích trong bài hiểu dụ trên được coi như bản Tuyên ngôn độc lập của dân tộc ta trong thế kỉ XVIII...	0,25
	2. Những đóng góp của phong trào nông dân Tây Sơn:	

- Phong trào nông dân Tây Sơn đã lật đổ ba tập đoàn phong kiến Nguyễn, Trịnh, Lê, bước đầu thống nhất đất nước...	0,5
- Đánh bại quân xâm lược Xiêm (1785), Thanh (1789), bảo vệ nền độc lập dân tộc...	0,5
- Tiến hành nhiều cải cách tiến bộ...mở ra một bước phát triển mới của lịch sử dân tộc.	0,5

(Lưu ý: Chỉ khi học sinh làm đầy đủ ý mới cho điểm tối đa các ý; đối với câu hỏi so sánh học sinh có thể lập bảng so sánh hoặc không lập bảng).

UBND TỈNH THÁI NGUYÊN
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

KÌ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2015 - 2016
MÔN LỊCH SỬ

Thời gian: 150 phút không kể thời gian phát đề

ĐỀ CHÍNH THỨC

Câu I (3,0 điểm). Bằng các sự kiện lịch sử tiêu biểu, hãy chứng tỏ phong trào đấu tranh giành độc lập dân tộc của nhân dân ta thời Bắc thuộc (từ thế kỉ II TCN đến đầu thế kỉ X) diễn ra liên tục và rộng lớn.

Câu II (6,0 điểm). Khởi nghĩa Lam Sơn (1418-1427), hãy:

1. Trình bày tóm tắt diễn biến.
2. Bình luận ngắn gọn về Hội thề ở Lũng Nhai (1416) và Hội thề Đông Quan (1427).
3. Phân tích nguyên nhân thắng lợi của cuộc khởi nghĩa Lam Sơn.

Câu III (4,0 điểm). Thông qua việc trình bày tóm tắt nội dung các cuộc cải cách hành chính của vua Lê Thánh Tông (thế kỉ XV) và vua Minh Mạng (thế kỉ XIX), hãy rút ra những điểm giống nhau giữa hai cuộc cải cách này.

Câu IV (3,0 điểm). Trình bày nguyên nhân bùng nổ và ý nghĩa lịch sử của phong trào Văn hóa Phục hưng.

Câu V (4,0 điểm). Hãy làm rõ những điểm giống và khác nhau giữa cách mạng tư sản Anh thế kỉ XVII và cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII.

-----**Hết**-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:Số báo danh:

UBND TỈNH THÁI NGUYÊN
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HD CHẤM THI CHỌN HSG LỚP 10 THPT MÔN LỊCH SỬ
Năm học 2015 - 2016
(Hướng dẫn chấm gồm 04 trang)

I. Hướng dẫn chung

1. Thí sinh trả lời theo cách riêng (về bố cục và câu chữ) nhưng đáp ứng được yêu cầu cơ bản như trong Hướng dẫn chấm thì vẫn cho đủ điểm
2. Thí sinh vận dụng được kiến thức cơ bản từ những tài liệu ngoài SGK thì được khuyến khích cho thêm điểm, nhưng không được vượt quá điểm của từng câu và của toàn bài
3. Sau khi cộng điểm toàn bài để điểm lẻ đến 0,25 điểm

II. Hướng dẫn chấm chi tiết

Câu	Nội dung chính	Điểm
Câu 1	Bằng các sự kiện lịch sử tiêu biểu, hãy chứng tỏ phong trào đấu tranh giành độc lập dân tộc của nhân dân ta thời Bắc thuộc...	3,00
	Trong suốt thời Bắc thuộc các cuộc đấu tranh của nhân dân ta liên tiếp nổ ra ở cả 3 quận Giao Chỉ, Cửu Chân và Nhật Nam. Tiêu biểu: - Khởi nghĩa Hai Bà Trưng (năm 40)... - Khởi nghĩa Bà Triệu (năm 248)... - Khởi nghĩa Lý Bí (năm 542)... - Khởi nghĩa Đinh Kiến, Lý Tự Tiên (năm 687)... - Khởi nghĩa Mai Thúc Loan (đầu thế kỉ VIII)... - Khởi nghĩa Phùng Hưng (khoảng 776-791)... - Khởi nghĩa Dương Thanh (819-820)... - Khúc Thừa Dụ giành lại nền độc lập tự chủ (905)...	0,5 0,5 0,5 0,25 0,25 0,25 0,25 0,25
Câu 2	Khởi nghĩa Lam Sơn (1418-1427)...	6,00
	1. Khái quát diễn biến - Cuộc khởi nghĩa do Lê Lợi và Nguyễn Trãi lãnh đạo nổ ra vào năm 1418. Mặc dù nhiều lần bị quân Minh tiến đánh những nghĩa quân vẫn giữ vững được tinh thần chiến đấu, mở rộng được địa bàn hoạt động, sau đó làm chủ được cả vùng đất rộng lớn từ Thanh Hóa vào Nam... - Năm 1426, giữa lúc quân khởi nghĩa đang trên đà thắng lợi và tiếng tăm của Lê Lợi lên cao, nghĩa quân đánh thành <u>Đông Quan</u> , và đánh tan quân Minh trong <u>trận Tốt Động-Chức Động</u> ... - Năm 1427, nghĩa quân đã đập tan tác 15 vạn viện binh của giặc trong <u>trận Chi Lăng - Xương Giang</u> , giết <u>chết</u> viên chỉ huy quân Minh là <u>Liễu Thăng</u> . Cuối cùng, người Minh phải giảng hòa chấp nhận mở Hội thề Đông Quan để được an toàn rút quân về nước...	0,5 1,0 1,0
	2. Bình luận về Hội thề Lũng Nhai (1416), Hội thề Đông Quan (1427)	

	<p>- Đầu năm 1416, Lê Lợi cùng 18 người trong bộ chỉ huy cuộc khởi nghĩa đã tổ chức Hội thề ở Lũng Nhai. Thành phần tham dự Hội thề có đủ các thành phần điều đó tượng trưng cho khối đoàn kết dân tộc chung sức, chung lòng quyết tâm đánh giặc giữ nước. Bài văn thề là lời thề non nước, 19 người dự thề là những hạt nhân đầu tiên của bộ chỉ huy nghĩa quân Lam Sơn...</p> <p>- <i>Hội thề Đông Quan</i> thể hiện nghệ thuật kết thúc chiến tranh độc đáo của Lê Lợi, Nguyễn Trãi. Nghĩa quân Lam Sơn đã giành thắng lợi quân sự quyết định chiến thắng Chi Lăng-Xương Giang, tiêu diệt đạo quân tiếp viện của nhà Minh, quân Minh mất hết ý chí chiến đấu... Với thiện chí nhân nghĩa của dân tộc, đỡ nhọc tướng tá, bớt hao tổn xương máu, mở đường hiếu sinh hai dân tộc, giữ nền hòa bình muôn thuở, ngăn chặn âm mưu của một cuộc chiến tranh mới..., năm 1427 Lê Lợi, Nguyễn Trãi tổ chức Hội thề Đông Quan... Vương Thông đồng ý rút quân về nước, cuộc khởi nghĩa thắng lợi hoàn toàn.</p> <p>3. Nguyên nhân thắng lợi</p> <p>- Với tinh thần “Quyết không đợi trời chung cùng quân giặc” nghĩa quân Lam Sơn đã chiến đấu kiên cường, bất khuất, sẵn sàng hi sinh gian khổ để vượt qua khó khăn, lật đổ nền thống trị của nhà Minh...</p> <p>- Nghệ thuật quân sự độc đáo của cuộc khởi nghĩa: Với tư tưởng “Lấy nhân nghĩa để thắng hung tàn, đem chí nhân mà thay cường bạo”, nghệ thuật đánh lâu dài..., trận quyết chiến chiến lược..., kết thúc chiến tranh.</p> <p>- Cuộc khởi nghĩa Lam Sơn có một bộ chỉ huy nghĩa quân vừa kiên định vừa tài giỏi đứng đầu là Lê Lợi, Nguyễn Trãi....</p>	1,0
		1,0
		0,5
		0,5
		0,5
Câu 3	Thông qua việc trình bày tóm tắt nội dung các cuộc cải cách hành chính của vua Lê Thánh Tông...	4,00
	<p>1. Tóm tắt nội dung hai cuộc cải cách</p> <p>- Cải cách hành chính của vua Lê Thánh Tông: Ở Trung ương, chức Tể tướng và các chức Đại hành khiển bị bãi bỏ. Vua trực tiếp quyết định mọi việc. Bên dưới là 6 bộ. Các cơ quan Ngự sử đài, Hàn lâm viện được duy trì với quyền hành cao hơn. Cả nước chia thành 13 đạo Thừa tuyên. Mỗi đạo đều có 3 ti trông nom các mặt dân sự, quân sự, an ninh. Dưới đạo là các phủ, huyện, châu như cũ. Người đứng đầu xã là xã trưởng do dân bầu.</p> <p>- Cải cách hành chính của vua Minh Mạng: Vua Minh Mạng quyết định bỏ Bắc thành và Gia Định thành, chia cả nước thành 30 tỉnh và một phủ Thừa Thiên. Mỗi tỉnh đều có Tổng đốc, Tuần phủ cai quản cùng hai ti, hoạt động theo sự điều hành của Triều đình. Các phủ, huyện, châu, tổng, xã đều được giữ như cũ.</p> <p>2. Điểm giống nhau của hai cuộc cải cách</p> <p>- Đều diễn ra trong bối cảnh đất nước sau một thời gian dài bị chiến tranh, khủng hoảng, bộ máy hành chính yếu kém về mọi mặt. Để nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của bộ máy hành chính hai ông đã kiên quyết cải cách hành chính và coi đây là điều kiện tiên quyết để đưa đất nước phát triển và thực hiện các cuộc cải cách khác.</p> <p>- Hai cuộc cải cách đều chủ trương xây dựng chế độ quân chủ trung ương tập quyền mạnh, tăng cường quyền lực vào tay nhà vua. Nhà nước được tổ chức một cách thống nhất từ trung ương đến địa phương. Trong bộ máy ấy vai trò của nhà nước trung ương rất lớn, chi phối mạnh mẽ chính quyền địa phương.</p> <p>- Chú trọng xây dựng bộ máy hành chính nhà nước gọn nhẹ, được tổ chức chặt chẽ và có tính thống nhất cao. Trong hệ thống bộ máy hành chính nhà nước, chức năng nhiệm vụ của các cơ quan được phân định cụ thể để tránh tình trạng chồng chéo về nhiệm vụ...</p>	1,0
		1,0
		0,5
		0,75
		0,75
Câu IV.	Trình bày nguyên nhân bùng nổ và ý nghĩa lịch sử của phong trào Văn hóa Phục hưng.	3,00
	1. Nguyên nhân bùng nổ phong trào Văn hóa Phục hưng	

	<p>- Bước vào thời hậu kỳ trung đại, bộ mặt kinh tế của các nước Tây Âu có nhiều thay đổi. Quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa hình thành từ trong lòng chế độ phong kiến. Khoa học- kỹ thuật có những tiến bộ giúp con người thoát khỏi tình trạng lạc hậu, nhận thức được bản chất của thế giới.</p> <p>- Giai cấp tư sản ra đời song những thành tựu về văn hóa từ thế kỷ XI đến thế kỷ XIII không đáp ứng được nhu cầu của họ. Ngược lại, họ còn chịu sự ràng buộc bởi hệ tư tưởng khắt khe của giáo hội Thiên Chúa. Do vậy, giai cấp tư sản cần phải có hệ tư tưởng và nền văn hóa riêng để phục vụ cho đời sống tinh thần của mình, để đấu tranh với hệ tư tưởng lỗi thời của giáo hội và giai cấp quý tộc phong kiến đang cản trở sự phát triển của xã hội.</p> <p>- Giai cấp tư sản nhìn thấy trong tinh hoa của nền văn hóa Hi Lạp, Rôma có những điều phù hợp với mình, nên đã phục hồi tinh hoa văn hóa cổ đại, đấu tranh để xây dựng một xã hội dựa trên nhân bản và tự do, một nền văn hóa mới. Bắt đầu từ Italia, phong trào Văn hóa Phục hưng nhanh chóng lan rộng khắp các nước Tây Âu và trở thành trào lưu rộng lớn.</p>	0,5
	<p>2. Ý nghĩa</p> <p>- Phong trào Văn hóa Phục hưng là cuộc đấu tranh công khai đầu tiên trên lĩnh vực văn hóa tư tưởng của giai cấp tư sản chống lại giai cấp phong kiến suy tàn.</p> <p>- Phong trào Văn hóa Phục hưng đã đánh bại tư tưởng lỗi thời của chế độ phong kiến, góp phần quan trọng giải phóng tư tưởng, tình cảm của con người khỏi sự kìm hãm và trói buộc của Giáo hội; đề cao những giá trị tốt đẹp của con người; cổ vũ và mở đường cho sự phát triển cao hơn của văn hóa châu Âu và văn hóa của loài người.</p>	0,5
	<p>- Phong trào Văn hóa Phục hưng là cuộc đấu tranh công khai đầu tiên trên lĩnh vực văn hóa tư tưởng của giai cấp tư sản chống lại giai cấp phong kiến suy tàn.</p> <p>- Phong trào Văn hóa Phục hưng đã đánh bại tư tưởng lỗi thời của chế độ phong kiến, góp phần quan trọng giải phóng tư tưởng, tình cảm của con người khỏi sự kìm hãm và trói buộc của Giáo hội; đề cao những giá trị tốt đẹp của con người; cổ vũ và mở đường cho sự phát triển cao hơn của văn hóa châu Âu và văn hóa của loài người.</p>	0,75
	<p>- Phong trào Văn hóa Phục hưng đã đánh bại tư tưởng lỗi thời của chế độ phong kiến, góp phần quan trọng giải phóng tư tưởng, tình cảm của con người khỏi sự kìm hãm và trói buộc của Giáo hội; đề cao những giá trị tốt đẹp của con người; cổ vũ và mở đường cho sự phát triển cao hơn của văn hóa châu Âu và văn hóa của loài người.</p>	0,75
Câu 5	Hãy làm rõ những điểm giống và khác nhau...	4,00
	<p>1. Giống nhau</p> <p>- Điều lật đổ chế độ phong kiến, xác lập quyền thống trị của giai cấp tư sản, mở đường cho chủ nghĩa tư bản phát triển...</p> <p>- Động lực cách mạng là quần chúng nhân dân.</p> <p>- Điều có ảnh hưởng sâu rộng và có ý nghĩa quốc tế to lớn...</p>	0,75
	<p>2. Khác nhau</p> <p>- Hình thức cách mạng: Cách mạng tư sản Anh là nội chiến, cách mạng tư sản Pháp vừa nội chiến vừa chống ngoại xâm.</p> <p>- Lãnh đạo: Lãnh đạo cách mạng tư sản Anh là liên minh tư sản và quý tộc mới; cách mạng tư sản Pháp chỉ có giai cấp tư sản</p> <p>- Diễn biến: Trong cách mạng tư sản Anh không có bầu quốc hội, không ban hành hiến pháp. Cách mạng tư sản Pháp có tiến hành bầu cử, có Tuyên ngôn nhân quyền và dân quyền, có ban hành Hiến pháp 1791, 1793.</p> <p>- Tính chất: Cách mạng tư sản Anh chưa triệt để (còn tàn dư của chế độ phong kiến, vấn đề ruộng đất của nhân dân chưa được giải quyết...). Cách mạng tư sản Pháp là cuộc cách mạng dân chủ tư sản triệt để (vì đã xóa bỏ mọi tàn dư chế độ phong kiến, giải quyết vấn đề ruộng đất cho nhân dân...)</p>	0,5
		0,5
		0,75

.....Hết.....

Câu 1 (3,0 điểm)

Hãy nêu những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến. Trong những thành tựu ấy, thành tựu nào đã có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây?

Câu 2 (3,0 điểm)

Trình bày những chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta và tác động của các chính sách ấy trên các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội. Tại sao phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta?

Câu 3 (2,0 điểm)

Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý và chỉ ra nghệ thuật quân sự độc đáo của cuộc kháng chiến này.

Câu 4 (2,0 điểm)

Nêu các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu từ thế kỉ XVII đến cuối thế kỉ XVIII. Tại sao có thể khẳng định cuộc cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để?

-----Hết-----

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

Họ và tên thí sinh.....Số báo danh.....

SỞ GD&ĐT VĨNH PHÚC

ĐỀ THI ĐỀ XUẤT

ĐÁP ÁN – THANG ĐIỂM

ĐỀ THI CHỌN HSG LỚP 10 NĂM HỌC 2013-2014

MÔN: LỊCH SỬ

Dành cho học sinh trường THPT

(Đáp án- Thang điểm có 04 trang)

C© u	Néi dung	§iỐm
1	Hãy nêu những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến. Trong những thành tựu ấy, thành tựu nào đã có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây?	3,0

	<p><i>1. Những thành tựu văn hóa chủ yếu của Trung Quốc thời phong kiến</i></p> <p>a. Trong lĩnh vực tư tưởng, tôn giáo</p> <p>- Trong lĩnh vực tư tưởng Nho giáo giữ vai trò quan trọng, trở thành cơ sở lí luận và tư tưởng của chế độ phong kiến Trung Quốc; Trong lĩnh vực tôn giáo, Phật giáo ở Trung quốc được thịnh hành, nhất là vào thời nhà Đường...</p>	0,5
	<p>b. Sử học</p> <p>- Sử học bắt đầu từ thời Tây Hán đã trở thành lĩnh vực nghiên cứu độc lập mà người đặt nền móng là Tư Mã Thiên.</p>	0,5
	<p>c. Văn học</p> <p>- Thơ đường đạt đến đỉnh cao của nội dung và nghệ thuật...Tiểu thuyết chương hồi xuất hiện với những tác phẩm nổi tiếng...</p>	0,5
	<p>d. Toán, thiên văn học, Y dược...</p>	
	<p>- Toán, thiên văn học, Y dược... của Trung Quốc đạt nhiều thành tựu quan trọng...</p>	0,5
	<p>e. Kỹ thuật</p> <p>- Trung Quốc có bốn phát minh quan trọng: giấy, kỹ thuật in, la bàn và thuốc súng.</p>	0,5
	<p><i>2. Thành tựu có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây</i></p> <p>- Thành tựu có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của phương Tây là kỹ thuật với bốn phát minh quan trọng.</p> <p>- Giấy và kỹ thuật in được phát minh giúp phổ biến rộng rãi văn minh phương Tây; la bàn xuất hiện là điều kiện để các cuộc phát kiến địa lí diễn ra; thuốc súng giúp các nước phương Tây đẩy mạnh xâm lược thuộc địa.</p>	0,5
2	Trình bày những chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta và tác động của các chính sách ấy trên các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội. Tại sao phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta?	3,0
	<p><i>1. Chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nhân dân ta</i></p> <p>- Chính trị</p> <p>+ Phong kiến phương Bắc chia nước ta thành quận, châu và sáp nhập vào lãnh thổ Trung Quốc.</p>	0,25
	<p>+ Chính quyền đô hộ tăng cường việc kiểm soát, cử quan lại cai trị tới cấp huyện.</p>	0,25
	<p>- Kinh tế, văn hóa</p> <p>+ Tăng cường bóc lột, thực hiện chế độ cống nạp nặng nề; cướp đoạt ruộng đất, cưỡng bức nhân dân ta cày cấy, thực hiện chính sách đồn điền, nắm độc quyền về muối và sắt.</p>	0,25
	<p>+ Các triều đại phong kiến phương Bắc truyền bá Nho giáo vào nước ta, bắt nhân dân ta phải thay đổi phong tục tập quán theo người Hán; áp dụng luật pháp hà khắc, thẳng tay đàn áp các cuộc nổi dậy đấu tranh của nhân dân ta.</p>	0,25
	<p><i>2. Tác động chính sách độ hộ của phong kiến phương Bắc đối với nước ta trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội</i></p> <p>- Kinh tế</p> <p>+ Công cụ lao động bằng sắt được sử dụng phổ biến trong sản xuất... Công</p>	

	trình thủy lợi được xây dựng...thủ công nghiệp, thương mại có sự chuyển biến đáng kể...	0,25
	- Văn hóa, xã hội + Nhân dân ta tiếp nhận và “ Việt hóa” những yếu tố tích cực của nền văn hóa Trung Hoa như ngôn ngữ, văn tự.	0,25
	+ Mâu thuẫn xã hội sâu sắc, bao trùm là mâu thuẫn giữa nhân dân ta với chính quyền đô hộ phương Bắc.	0,25
	3. Nguyên nhân khiến phong kiến phương Bắc không thực hiện được âm mưu đồng hóa nước ta - Trước khi phong kiến phương Bắc đô hộ, nước ta đã có một nền văn minh phát triển đó là nền văn minh Văn Lang- Âu Lạc. Đây là cơ sở quan trọng để nhân dân ta có thể tiếp thu có chọn lọc văn hóa Trung Hoa...	0,5
	- Trong quá trình phong kiến phương Bắc đô hộ nhân dân ta đã liên tục đấu tranh, có những cuộc đấu tranh giành được thắng lợi, đó là những khoảng thời gian quý báu để những giá trị của người Việt được tỏa sáng, duy trì.	0,5
	- Mặc dù các triều đại phong kiến phương Bắc ngày càng tăng cường việc cai trị trực tiếp tới cấp huyện, tổ chức các đơn vị hành chính đến cấp hương, xã nhưng không khống chế được các làng xóm của người Việt. Làng xóm vẫn là nơi bảo tồn và phát huy những giá trị của người Việt.	0,25
3	Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý và chỉ ra nghệ thuật quân sự độc đáo của cuộc kháng chiến này.	2,0
	1. Tóm tắt cuộc kháng chiến chống Tống thời nhà Lý - Vào những năm 70 của thế kỉ XI, trong lúc Đại Việt đang phát triển thì nhà Tống bước vào giai đoạn khủng hoảng, phía Bắc bị người Liêu, Hạ xâm lấn, trong nước nông dân nổi dậy ở nhiều nơi. Trước tình hình đó, Tể tướng Vương An Thạch đã khuyên vua nhà Tống xâm lược nước ta: “Nếu thắng, thế Tống sẽ tăng, các nước Liêu, Hạ sẽ phải kiêng nể”.	0,5
	- Tin quân Tống chuẩn bị xâm lược báo về, thái hậu cùng vua Lý đã triệu tập các đại thần họp bàn. Thái úy Lý Thường Kiệt chủ trương “Ngồi yên đợi giặc không bằng đem quân đánh trước để chặn mũi nhọn của giặc”. Được sự tán đồng của triều đình, năm 1075 Lý Thường Kiệt đã kết hợp lực lượng quân đội của triều đình với lực lượng dân binh của các tù trưởng dân tộc ít người ở phía Bắc, mở cuộc tập kích lên đất Tống, đánh tan các đạo quân nhà Tống ở đây rồi rút về nước.	0,5
	- Đầu năm 1077, khoảng 30 vạn quân Tống đánh sang Đại Việt. Dưới sự lãnh đạo của Lý Thường Kiệt, quân dân ta đánh tan quân xâm lược Tống trong trận quyết chiến trên bờ sông Như Nguyệt. Cuộc kháng chiến kết thúc thắng lợi.	0,5
	2. Nghệ thuật quân sự độc đáo... - Tiến Công để phòng thủ, phòng thủ để tiến công: + Tiến công sang đất Tống phá bỏ hệ thống đồn trú làm bàn đạp xâm lược Đại Việt của chúng rồi rút về xây dựng phòng tuyến trên sông Như Nguyệt.	0,25
	+ Khi quân Tống bị chặn đứng bên bờ sông Như Nguyệt, gặp phải nhiều khó khăn thì chủ động tiến công tiêu diệt địch...kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến.	0,25
4	Nêu các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản tiêu biểu từ	2,0

	thế kỉ XVII đến cuối thế kỉ XVIII. Tại sao có thể khẳng định cuộc cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để?	
	<i>1. Các hình thức diễn ra của các cuộc cách mạng tư sản từ giữa thế kỉ XVI đến cuối thế kỉ XVIII</i> - Cách mạng tư sản Anh diễn ra dưới hình thức nội chiến	0,25
	- Chiến tranh giành độc lập của các thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ-cách mạng tư sản diễn ra dưới hình thức đấu tranh giành độc lập.	0,25
	- Cách mạng tư sản Pháp diễn ra dưới hình thức nội chiến kết hợp chiến tranh bảo vệ độc lập dân tộc.	0,25
	<i>2. Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII là một cuộc cách mạng tư sản triệt để</i> - Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII đã hoàn thành các nhiệm vụ của một cuộc cách mạng tư sản:	0,5
	+ Lật đổ tận gốc chế độ phong kiến chuyên chế, giải quyết vấn đề ruộng đất cho nông dân.	0,25
	+ Xóa bỏ những cản trở đối với sự phát triển của công thương nghiệp, thống nhất thị trường dân tộc.	0,25
	- Làm lung lay chế độ phong kiến ở Châu Âu, mở ra thời đại mới, thời đại thắng lợi và củng cố của chủ nghĩa tư bản ở các nước tiên tiến thời bấy giờ.	0,25

Lưu ý: Trên đây là những ý cơ bản mà bài làm của học sinh phải đề cập đến. Người chấm tùy theo mức độ làm bài của học sinh để vận dụng cho phù hợp.

TRƯỜNG PTTH TRIỆU THÁI

KỲ THI CHỌN HSG LỚP 10 THPT

NĂM HỌC 2014-2015

ĐỀ THI MÔN: LỊCH SỬ

ĐỀ DỰ PHÒNG

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề

Câu 1 (2,5 điểm).

Vì sao đến thế kỷ XI, thành thị trung đại ra đời ở Tây Âu? Vai trò của thành thị đối với sự xuất hiện của chủ nghĩa tư bản ở Tây Âu trong những thế kỷ sau.

Câu 2 (2,5 điểm).

Lập bảng về quốc gia Văn Lang – Âu Lạc và Champa theo các nội dung sau: Cơ sở hình thành và địa bàn sinh sống, bộ máy nhà nước, xã hội, kinh tế và văn hoá tinh thần. Những điểm tương đồng giữa các quốc gia.

Câu 3 (2,0 điểm):

Về văn hóa, các triều đại phong kiến Trung Hoa đã có âm mưu, thủ đoạn gì đối với cư dân Việt cổ dưới thời Bắc thuộc (từ thế kỷ II – TCN đến thế kỷ X)? Âm mưu đó của chúng có thực hiện được không? Tại sao có thể khẳng định được điều đó?

Câu 4: (2,0 điểm)

Tư tưởng chủ động của nhà Lý trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống (1075-1077) được thể hiện như thế nào?

Câu 5: (1,0 điểm)

“Đánh cho để dài tóc

Đánh cho để đen răng

Đánh cho nó chích luân bất phản

Đánh cho nó phiến giáp bất hoàn

Đánh cho sử tri Nam quốc anh hùng chi hữu chủ”

Hịch ra trận

Lời hịch đó của nhân vật nào? Những đóng góp của nhân vật đó trong lịch sử dân tộc.

ĐÁP ÁN

Câu	Nội dung	Điểm
1	<i>Vì sao đến thế kỷ XI, thành thị trung đại ra đời ở Tây Âu? Vai trò của thành thị đối với sự xuất hiện của chủ nghĩa tư bản ở Tây Âu trong những thế kỷ sau.</i>	2,5
	<i>a. Vì sao đến thế kỷ XI, thành thị trung đại ra đời ở Tây Âu.</i>	
	- Từ thế kỷ XI, lực lượng sản xuất có nhiều biến đổi: Nông nghiệp phát triển, sản phẩm phong phú, thừa thãi...Thủ công nghiệp diễn ra quá trình chuyên môn hóa tương đối mạnh mẽ...Nhiều thợ thủ công có thể bỏ sản xuất nông nghiệp để chuyên sống bằng sản phẩm trao đổi với nông dân...	0,5
	- Sự phát triển của lực lượng sản xuất dẫn đến thủ công nghiệp tách khỏi nông nghiệp...Một số thợ thủ công tìm cách thoát khỏi các lãnh địa hoặc bằng cách chuộc thân thể hoặc bỏ trốn...Họ tìm đến các ngã ba đường, các bến sông, bến cảng, tu viện hoặc các thành phố cổ để định cư. Cư dân đông dần lên, thợ thủ công và thương nhân tập trung ngày càng nhiều. Lúc đầu chỉ là một thị trấn nhỏ, sau phát triển thành các thành thị...	0,5
	<i>2. Vai trò của thành thị đối với sự ra đời của kinh tế tư bản chủ nghĩa.</i>	
	- Hàng hóa sản xuất ngày càng nhiều, hình thành các phường hội là tiền đề cho sự ra đời của các công trường thủ công sau này...	0,25
	- Trong thành thị, hình thành các thương hội, tổ chức ra các hội chợ để buôn bán và giao lưu...làm tiền đề đưa đến sự ra đời của các công ty thương mại sau này...	0,25
	- Trong thành thị, kinh tế hàng hóa phát triển mạnh làm cho quan hệ sản xuất phong kiến dần tan rã...	0,5
	- Các trường học trong các thành thị ra đời, không phụ thuộc vào giáo lý	0,5

	Kitô và là cơ sở để hình thành các trường đại học lớn (Bô-lô-nha ở Italia, O-xphốt ở Anh, Xoóc-bon ở Pháp...) là trung tâm văn hóa, khoa học của cả châu Âu... Đây là cơ sở để cho các tiến bộ khoa học - kỹ thuật ra đời.. Như vậy, thành thị trung đại chính là tiền đề quan trọng nhất cho sự ra đời của chủ nghĩa tư bản ở châu Âu trong những thế kỷ sau này.			
3	Lập bảng về quốc gia Văn Lang – Âu Lạc và Champa theo các nội dung sau: Cơ sở hình thành và địa bàn sinh sống, bộ máy nhà nước, xã hội, kinh tế và văn hoá tinh thần. Những điểm tương đồng giữa các quốc gia.			2,5
	<i>a. Lập bảng về quốc gia Văn Lang – Âu Lạc và Champa theo các nội dung sau: Cơ sở hình thành và địa bàn sinh sống, bộ máy nhà nước, kinh tế, văn hoá tinh thần và xã hội.</i>			
	<i>Nội dung</i>	<i>Nước Văn Lang – Âu Lạc</i>	<i>Nước Champa</i>	<i>Điểm</i>
	<i>Cơ sở hình thành và địa bàn sinh sống</i>	Nền văn hoá Đông Sơn với công cụ đồng thau và sắt. Địa bàn là lưu vực các sông lớn ở Đồng bằng Bắc Bộ ngày nay.	Nền văn hoá Sa Huỳnh với công cụ đồng thau và sắt. Địa bàn là khu vực miền Trung và Nam Trung Bộ ngày nay.	0,5
	<i>Bộ máy nhà nước và xã hội</i>	- Đứng đầu là vua, giúp việc là lạc hầu, lạc tướng. Đất nước được chia thành 15 bộ... - Xã hội phân hoá thành 3 tầng lớp là quý tộc, dân tự do và nô tì.	- Đứng đầu là vua, giúp việc là Tể tướng và 2 đại thần. Đất nước chia thành 4 khu vực hành chính lớn... - Xã hội phân hoá thành 3 tầng lớp là quý tộc, dân tự do và nô lệ.	0,5
	<i>Kinh tế</i>	Chủ yếu là nông nghiệp trồng lúa, kết hợp với sản xuất thủ công, chăn nuôi...	Chủ yếu là nông nghiệp trồng lúa, kết hợp với thủ công, khai thác lâm thổ sản...	0,5
	<i>Văn hoá tinh thần</i>	Người Việt cổ ở nhà sàn, có tục nhuộm răng, ăn trầu... thờ cúng các hiện tượng tự nhiên, tổ tiên... có các hình thức lễ hội phong phú.	Người Chăm ở nhà sàn, ăn trầu ... tôn giáo là Hin –đu giáo và Phật giáo. Có nền nghệ thuật phát triển...	0,5
	<i>b. Điểm tương đồng:</i> Điều hình thành trên cơ sở của nền văn hoá bản địa. Cư dân sinh sống chủ yếu dựa vào sản xuất nông nghiệp. Nhà nước tổ chức còn đơn giản theo thể chế quân chủ chuyên chế. Xã hội chưa phân hoá sâu sắc. Có đời sống tinh thần phong phú...			0,5
Câu 3	* Âu mưu: Đồng hóa về văn hóa			0.25
	* Thủ đoạn:			0.25
	- Bắt nhân dân ta từ bỏ phong tục tập quán, theo văn hóa người Hán			0.25
	- Truyền bá Nho giáo			0.25
	- Đưa người Hán sang ở lẫn với người Việt			0.25
	* Kết quả: Không thực hiện được			0.25
	* Cơ sở khẳng định:			

	<ul style="list-style-type: none"> - Người Việt cổ đã tiếp thu có chọn lọc và cải biến văn hóa của người Hán phù hợp với mình - Phong tục tập quán tốt đẹp của dân tộc vẫn được bảo tồn, như: ăn trầu, nhuộm răng đen, thờ cúng tổ tiên và anh hùng dân tộc.... - Nhân dân ta không ngừng đấu tranh giành độc lập của dân tộc 	0.25 0.25 0.25
4	Tư tưởng chủ động của nhà Lý trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống (1075-1077) được thể hiện như thế nào?	2,0
	1. Chủ động tấn công trước để phá tan sự chuẩn bị xâm lược của nhà Tống: - Trước âm mưu của nhà Tống, Lý Thường Kiệt không bị động chờ giặc mà quyết định tấn công trước để đẩy giặc vào thế bị động với tư tưởng “Tiên phát chế nhân”.....	0,5
	- Năm 1075, Lý Thường Kiệt đã chỉ huy 10 vạn quân vượt biên giới sang đất Tống tấn công Châu Khâm, Châu Liêm, Châu Ung đánh ta hoàn toàn sự chuẩn bị của nhà Tống ...sau đó nhanh chóng chủ động rút về nước.	0,5
	2. Chủ động xây dựng phòng tuyến chặn giặc: - Sau khi về nước, Lý Thường Kiệt đã cho chuẩn bị sẵn thế trận đánh giặc mà quan trọng nhất là lập phòng tuyến Như Nguyệt..... Lý Thường Kiệt bố trí lực lượng ngày đêm canh phòng cẩn mật, phòng tuyến Như Nguyệt có sự phối hợp giữa quân bộ và thủy....	0,25
	3. Chủ động trong tiến công - Năm 1077, Quách Quỳ đã chỉ huy 30 vạn quân xâm lược nước ta và đã vấp phải phòng tuyến kiên cố của nhà Lý. Quân ta đẩy lùi các cuộc tấn công của quân Tống khi chúng vượt sông..	0,25
	- Khi quân Tống đã mỏi mệt, Lý Thường Kiệt đã chỉ huy quân dân chủ động kết hợp giữa những cuộc công kích nhỏ với những trận quyết chiến đẩy địch vào thế bị động, tổ chức phản công đánh sang trại giặc và giành thắng lợi....	0,25
	4. Chủ động kết thúc chiến tranh: - Khi quân Tống ở vào thế “Tiến thoái lưỡng nan”, ý chí xâm lược bị đè bẹp thì Lý Thường Kiệt đã chủ động đề nghị giảng hoà để kết thúc chiến tranh....	0,25
5	Bài học đó của nhân vật nào? Những đóng góp của nhân vật đó trong lịch sử dân tộc? 1. Bài học đó của vua Quang Trung viết trước khi đánh trận Ngọc Hồi – Đống Đa năm 1789 2. Những đóng góp của vua Quang Trung trong lịch sử dân tộc - Quang Trung - Nguyễn Huệ là người lãnh đạo phong trào nông dân Tây Sơn, tiêu diệt các tập đoàn phong kiến cát cứ, bước đầu thống nhất đất nước, xóa bỏ ranh giới Đàng Trong và Đàng Ngoài... - Nguyễn Huệ là nhà quân sự lỗi lạc đồng thời là vị anh hùng của dân tộc. Người đã trực tiếp chỉ huy 2 cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Xiêm – Thanh, bảo vệ nền độc lập dân tộc.... - Là người đứng đầu vương triều Tây Sơn, ông đã đề ra nhiều chính sách	

	xây dựng nền móng chế độ mới mang tính toàn diện cả về kinh tế, chính trị, xã hội...Đất nước dần được ổn định, vị thế của vương triều Tây Sơn được nâng cao ...	
--	---	--